

FÖRKÖPSINFORMATION

1. Bolagets namn, adress m.m.

Safe Return Asset Management Nordic AB (Bolaget)
Postadress: Box 3244, 103 64 Stockholm
Besöksadress Stockholm: Johannesgatan 2, 103 64 Stockholm
Besöksadress Karlstad: Lagergrens gata 2, 652 26 Karlstad

Organisationsnummer: 556726-4626
Telefon 08-510 661 40
Telefax 08-510 661 49
E-mail info@safereturn.se
Hemsida: www.safereturn.se

2. Bolagets tillstånd och registrering

Bolaget har av Finansinspektionen erhållit följande verksamhetstillstånd för värdepappersrörelse enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (VML) samt försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution:

Värdepappersrörelse

- Mottagande och vidarebefordran av order avseende finansiella instrument
- Utförande av order avseende finansiella instrument
- Diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument
- Investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument
- Placering av finansiella instrument utan fast åtagande
- Lämna råd till företag om kapitalstruktur, företagsstrategi och liknande frågor samt lämna råd och utföra tjänster vid fusioner och företagsuppköp
- Utarbeta och sprida investerings- och finansanalyser
- Utföra tjänster i samband med garantigivning avseende finansiella instrument

Försäkringsdistribution

- Ia) Livförsäkring (direkt)
- Ib) Tilläggsförsäkring till livförsäkring (direkt)
- IIa) Giftermålsförsäkring (direkt)
- IIb) Födelseförsäkring (direkt)
- III. Försäkring anknuten till värdepappersfonder (direkt)
- IV. Lång olycksfall- och sjukförsäkring (direkt)

Tillsynsmyndighet avseende verksamhetstillstånd

Finansinspektionen
Adress: Box 7821, 103 97 Stockholm
Telefon: 08-408 980 00
E-post: finansinspektionen@fi.se
Fax: 08-24 13 35

Tillsynsmyndighet vad avser marknadsföring

Bolaget står under Konsumentverkets tillsyn vad avser marknadsföring, www.konsumentverket.se. Om du vill kontakta Konsumentverket kan du göra det per telefon, 0771 - 42 33 00, per e-post konsumentverket@konsumentverket.se eller per post till Konsumentverket, Box 48, 651 02 Karlstad.

Registreringsmyndighet

Bolaget är registrerad försäkringsdistributör hos Bolagsverket. Bolagets registrering kan kontrolleras hos Bolagsverket, www.bolagsverket.se. Om du vill kontakta Bolagsverket kan du göra det per telefon, 0771 - 670 670, per e-post bolagsverket@bolagsverket.se eller per post till Bolagsverket, 851 81 Sundsvall.

Anknutet ombud

Carlsquare AB, org. nr. 556710-8948, är anknutet ombud till Bolaget. Carlsquare står under Bolagets ansvar under lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Det anknutna ombudet kan erbjuda de tillståndspliktiga investeringstjänsterna; ta emot eller vidarebefordra instruktioner eller order avseende investeringstjänster eller finansiella instrument och placering av finansiella instrument utan fast åtagande.

3. Kommunikation

Bolaget kommunicerar på svenska med kunder. Kommunikation sker via brev, e-post, telefon samt vid personligt möte. Telefonsamtal spelas in. All elektronisk kommunikation sparas som rör order på kunders uppdrag.

4. Information om gällande avgifter, priser och kostnader

För avgifts- och prisinformation på Bolagets tjänster se prislista på www.safereturn.se. Kunder erhåller detaljerad information om priser i samband med de erbjudande om tjänster som Bolaget lämnar.

5. Korsförsäljning

Om Safe Return erbjuder en investeringstjänst tillsammans med en annan tjänst eller produkt som en del av ett paket (korsförsäljning) kommer Bolaget att:

- Informera kunden om huruvida det är möjligt att köpa de olika komponenterna separat och i förekommande fall förse kunden med uppgifter om kostnaderna och avgifterna för varje komponent,
- Om riskerna med paketet sannolikt skiljer sig från de risker som uppstår om komponenterna väljs separat, förse kunden med en adekvat beskrivning av de olika komponenterna i paketet och hur förhållandet mellan dem förändrar riskerna.

6. Försäkringsdistribution

Bolaget tillhandahåller enbart efter särskild skriftlig överenskommelse rådgivning om de försäkringsprodukter och försäkringsbaserade investeringsprodukter som Bolaget distribuerar samt om de finansiella instrument som i förekommande fall kan ingå i en försäkringsprodukt. Annars distribuerar Bolaget försäkringar på kundens eget initiativ och utan rådgivning från Bolaget.

Bolaget agerar för kundens räkning vid förmedling av försäkring. Det föreligger ej något uppdragsförhållande mellan Bolaget och något försäkringsföretag avseende försäkringsdistribution.

Bolaget kan erbjuda regelbunden bedömning avseende lämpligheten av de försäkringsbaserade investeringsprodukter Bolaget rekommenderat efter särskild skriftlig överenskommelse. I annat fall sker inte någon regelbunden sådan bedömning.

Bolaget förmedlar för närvarande normalt försäkringar från:

- Försäkringsaktiebolaget Avanza Pension
- Nordnet Pensionsförsäkring AB

Urvalet av försäkringsgivare är inte baserat på en opartisk och personlig analys utan baserat på Bolagets bedömning av bland annat kvalitet, komplexitet, systemstöd och servicenivå hos de försäkringsgivare Bolaget valt att samarbeta med. Bolaget är således inte förpliktad genom avtal att distribuera försäkringar uteslutande för ett eller flera försäkringsföretags räkning.

7. Kvalificerat innehav avseende försäkringsbolag

Bolaget har inget kvalificerat innehav i något försäkringsföretag som Bolaget förmedlar försäkringar för. Inget försäkringsföretag har något kvalificerat innehav i Bolaget.

8. Annullationsansvar vid försäkringsdistribution

Bolaget har inte annullationsansvar för förmedlade försäkringar.

9. Ansvarsförsäkring avseende Bolagets verksamhet som avser försäkringsdistribution

Bolaget har tecknat ansvarsförsäkring i HDI Global SE ("HDI Global") via Nordeuropa Försäkring AB med ramavtalsnummer B0799FC007120L. Ansvarsförsäkringen har upphandlats genom Bolaget Tydliga AB. Vid skada i samband med försäkringsdistribution där du anser att försäkringen bör träda in har du möjlighet att rikta krav direkt mot HDI Global. Om du vill göra anspråk på skadestånd måste du underrätta Bolaget eller HDI Global om det inom skälig tid efter att du märkt eller bort märka att en skada uppkommit. Talan om skadestånd måste under alla avseenden väckas inom tio år från distributionstillfället.

Villkoren innebär bl a att den högsta ersättning som kan betalas per skada motsvarar 1 250 618 euro och maximal ersättning per år uppgår till 2 501 236 euro.

Bolagets värdepappersrörelse omfattas inte av denna ansvarsförsäkring.

Kontaktuppgift vid skadeanmälan till HDI Global:

www.nordeuropa.se

Sedgwick Sweden AB

08-98 33 60

info@se.sedgwick.com

www.sedgwick.com/solutions/global/se

10. Skydd av kunders tillgångar – investerarskyddet och insättningsgarantin

Bolaget förvarar inte kundernas värdepapper och tar inte emot kundernas medel med redovisnings-skyldighet. Varken kundernas värdepapper eller kontanta medel kan därför tas i anspråk om Bolaget skulle gå i konkurs. Kundernas värdepapper och medel förvaras hos de banker (depåinstitut) som

företaget samarbetar med. Skulle något av dessa institut gå i konkurs gäller den statliga insättningsgarantin för de medel som kunden har insatta på konto. Det maximala beloppet som en kund kan få ut från insättningsgarantin är för närvarande till 950 000 kr.

När det gäller kundens innehav av värdepapper som förvaras hos depåinstitut är dessa separerade från institutets konkurs. Skulle institutet eller Safe Return förfoga över ett värdepapper i samband med att institutet eller Bolaget går i konkurs omfattas situationen av lagen (1999:158) om investerarskydd och under de förutsättningar som anges i lagen kan kunden vara berättigad till ersättning av staten. Den maximala ersättning som en kund kan få från investerarskyddet uppgår till 250 000 kr. Insättningsgarantin och investerarskyddet administreras av Riksgälden. Mer information om insättningsgarantin och investerarskyddet finns på www.riksghalden.se.

11. Information om kundkategorisering vid värdepappersverksamhet

Enligt lagen om värdepappersmarknaden ska alla kunder som handlar med värdepapper delas in i tre olika kategorier. Syftet med detta är att anpassa kundskyddet efter den enskilde kundens förutsättningar. Privatpersoner och mindre företag betraktas som "icke-professionella". Utöver "icke-professionella" kunder finns det också "professionella" kunder, vilka är större företag, kreditinstitut och andra finansiella institut samt offentliga organ och liknande verksamheter med ett mindre behov av skydd. Den tredje kategorin är s.k. "jämbördiga motparter", vilka har lägst skydd enligt lagen. Dessa är t ex banker, centralbanker och myndigheter.

Som kund i kategorin "icke-professionell" omfattas man av den högsta skydds nivån enligt lagen. Detta innebär att Bolaget bl.a. kommer att lämna information om finansiella instrument och riskerna med dessa samt kostnader och andra avgifter för handel med dessa. Kunder har möjlighet att ansöka om att få byta kundkategori. En "icke-professionell" kund kan skriftligen begära att få bli behandlad som "professionell". Bolaget måste då göra en bedömning av den enskilde kundens erfarenhet och kunskap i fråga om en viss transaktion eller tjänst och förvissa sig om att kunden kan fatta sina egna investeringsbeslut och förstår de risker som kan vara förknippade med placeringen. Kunden mister då det högre kundskyddet.

12. Passandebedömning

Vid andra typer av tjänster än rådgivning kommer Bolaget att bedöma om tjänsten är passande för kunden mot bakgrund av kundens kunskaper och erfarenhet. Om kunden på eget initiativ kontaktar Bolaget enbart för att mottagande och vidarebefordran av order eller utförande av order i ett s.k. okomplicerat finansiellt instrument (t ex aktier som tagits upp till handel på en reglerad marknad) tillhandahåller Bolaget tjänsten utan att göra en bedömning om tjänsten är passande för kunden.

13. Information om investeringsrådgivning och portföljförvaltning

När Bolaget tillhandahåller investeringsrådgivning kommer Bolaget att bedöma om en tjänst är lämplig för den enskilde kunden innan Bolaget tillhandahåller en investeringstjänst såsom till exempel diskretionär portföljförvaltning eller rekommenderar ett finansiellt instrument. Bedömningen görs mot bakgrund av kundens erfarenhet och kunskap om tjänsten, investeringsmål och finansiella ställning.

För att uppfylla lagens krav och för att kunna erbjuda individuellt anpassad rådgivning genomför en rådgivare en genomgång av kundens ekonomiska situation där han/hon tillsammans med kunden även går igenom kundens kunskaper och erfarenhet av finansiella placeringar, kundens syfte med placeringarna samt vilken risk kunden är beredd att ta så att Bolaget kan rekommendera kunden de

placeringar som är lämpliga i det enskilda fallet. All individuellt anpassad rådgivning sker på grundval av de uppgifter som kunden lämnat om sig själv. Det är därför lämpligt att kunden löpande informerar sin rådgivare om eventuella förändringar som skett. Dokumentationen av genomgången sker genom ett eller flera dokument som kunden får ta del av efter genomförd genomgång.

14. Eventuella klagomål och ersättningsanspråk

Eventuella klagomål och/eller ersättningsanspråk ska lämnas in skriftligen till bolagets klagomålsansvarig till adressen ovan. Bolaget ska i enlighet med företagets regler handha ett klagomål effektivt, skyndsamt, transparent och utan kostnad för kunden. Bolagets klagomålsansvarig är företagets VD Max von Liechtenstein. Alla klagomål handhas i samråd med företagets interna kontrollfunktion för regel efterlevnad. Mer information om klagomålshantering finns på www.safereturn.se.

Om du som kund inte känner dig nöjd kan du kontakta Bolagets klagomålsansvarig, Safe Return Asset Management Nordic AB, Box 3244, 103 64 Stockholm. Eventuella klagomål och/eller ersättningsanspråk ska lämnas in skriftligen på svenska. Handläggningen underlättas om du som kund bifogar din dokumentation av ärendet i form av kopia på, avräkningsnota, depå-/värderingsrapporter, minnesanteckningar etc.

Du har möjlighet att få kostnadsfri rådgivning av Konsumenternas Bank- och Finansbyrå och Konsumenternas försäkringsbyrå, se www.konsumenternas.se. Konsumenternas Bank- och Finansbyrå och Konsumenternas försäkringsbyrå kan kontaktas per telefon, 0200 - 22 58 00, eller per post på Konsumenternas Bank- och finansbyrå och Konsumenternas försäkringsbyrå, Box 24215, 104 51 Stockholm. Du kan även vända dig till den kommunala konsumentvägledningen. Slutligen kan du även vända dig till Hallå konsument, www.hallakonsument.se, som nås per telefon, 0771 – 525 525, eller per post på Konsumentverket/KO, Box 48, 651 02 Karlstad.

Om du inte vinner framgång med ditt ärende hos funktionen Klagomålsansvarig hos Bolaget har du möjlighet att föra ärendet vidare till Allmänna Reklamationsnämnden, www.arn.se. Allmänna Reklamationsnämnden kan kontaktas per telefon, Tfn: 08 - 508 860 00, och per post på Allmänna reklamationsnämnden, Box 174 101 23 Stockholm. Allmänna Reklamationsnämnden har besöksadress Kungsholmstorg 5 i Stockholm och har öppettider: måndag – fredag 9.00 – 12.00 och 13.00 – 15.00. Du har även möjlighet att få tvisten prövad av allmän domstol.

15. Hantering av intressekonflikter

Bolaget tillhandahåller ett utbud av finansiella tjänster där olika verksamheter ingår. Detta innebär att intressekonflikter kan förekomma. Med intressekonflikter avses intressekonflikter dels mellan Bolaget, inkl ledning, styrelse, personal m.fl. och kunder, dels intressekonflikter mellan olika kunder. Vidare avses intressekonflikter mellan olika verksamheter i företaget. Bolaget har identifierat de områden där potentiella intressekonflikter kan uppkomma. I Bolaget:s riktlinjer för intressekonflikter beskrivs de potentiella intressekonflikter som har identifierats samt hur de ska hanteras och undvikas för att förhindra att kundernas intressen påverkas negativt. De anställda ska alltid i första hand tillvarata Kundens intressen. På kundens begäran tillhandahåller Bolaget närmare uppgifter om riktlinjerna.

Ett exempel på en potentiell intressekonflikt är att Bolagets intäkter är kopplade till courtage och förmedlingsavgifter, där Bolaget och bolagets medarbetares intresse att generera courtage och förmedlingsavgifter kan stå i motsatsförhållande mot kundens avsikter.

I Bolaget:s Riktlinjer för intressekonflikter behandlas även incitament dvs. betalning av eller mottagande av provisionsintäkter och naturaförmåner i samband med tillhandahållande av

värdepapperstjänster. Bolaget får betala eller ta emot incitament under vissa förutsättningar. Om incitament betalas till eller tas emot av en tredje part måste avgiften/kommissionen vara utformad för att höja kvaliteten på den för kunden aktuella värdepapperstjänsten samt att det sker i enlighet med kundens intresse. Bolaget skall lämna tillräcklig information om aktuella incitament innan värdepapperstjänsten utförs. Incitament får heller inte betalas ut eller tas emot om det skulle strida mot Bolaget:s skyldighet att i sin verksamhet handla på ett ärligt, rättvist och professionellt sätt.

Bolagets provisionsintäkter består av ersättningar för värdepapperstransaktioner för tredje mans räkning och avgifter för förvaltning av värdepapper. Provisioner för värdepappersförmedling intjänas när en viss tjänst utförs och är i allmänhet relaterade till en viss specifikt utförd transaktion.

Bolaget har idag samarbetsavtal med flera värdepappersinstitut. Avtalen innebär att Bolaget kan dela på courtaget med dessa värdepappersinstitut i samband med tjänsterna mottagande och vidarebefordran av order avseende finansiella instrument och utförande av order avseende finansiella instrument.

Courtagedelningen mellan Bolaget och en samarbetspartner kan bero på transaktionens storlek och utgår i sådana fall som en

- fast nivå per transaktion,
- ett belopp som beräknas som en procentandel av det courtage kunden betalat, eller
- en kombination av dessa.

Samarbetsavtalen innebär även att Bolaget kan erhålla förmedlingsprovisioner i samband med förmedling av kapital till tredje part. Ersättning kan bero på avgiftens storlek och utgår i sådana fall som en

- fast nivå per transaktion,
- ett belopp som beräknas som en procentandel av det kunden betalat, eller
- en kombination av dessa.

Vidare kan samarbetsavtalen innebära att Bolaget kan erhålla ersättning direkt från dig som kund i form av avgifter för förvaltning av värdepapper i samband med tjänsterna diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument och investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument.

Ersättning kan bero på avgiftens storlek och utgår i sådana fall som

- en engångsersättning,
- en årlig ersättning i form av en procentsats på det förvaltrade kapitalet,
- en årlig ersättning beräknad som en del av erlagt courtage, eller
- en kombination av dessa.

Anvisning av kund

För kunder som har anvisats till Bolaget av tredje part kan det innebära att en anvisningsprovision utbetalas till tredje part.

Ersättning kan bero på avgiftens storlek och utgår i sådana fall som

- en engångsersättning,
- en årlig ersättning i form av en procentsats på det förvaltrade kapitalet,
- en årlig ersättning beräknad som en del av erlagt courtage, eller
- en kombination av dessa.

Bolaget lämnar detaljerad information om priser och avgifter på hemsidan, där också ersättningar från tredje part framgår. Mer detaljerad information om priser, avgifter och ersättningar från tredje part lämnas ut till kunden på dennes begäran.

16. Information om dataskydd

Bolaget kommer att behandla dina personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR, EU 2016/679). Förordningen syftar till att skydda den enskildes integritet. Bolaget, som är personuppgiftsansvarig, är därför skyldig att behandla dina personuppgifter enligt förordningens regler. De personuppgifter som Bolaget behandlar sker därför inom ramen för den administration som sker av finansiella produkter och andra tjänster samt för att kunna uppfylla gällande lagstiftning exempelvis beträffande lag om värdepappersmarknaden, bokföringslagen och lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, samt för att kunna hantera och bemöta eventuella kundklagomål.

Personuppgifterna kan komma behandlas av andra bolag som Bolaget samarbetar med för utförandet av det uppdrag Bolaget har från dig, t ex försäkringsbolag och fondbolag. Har du några frågor om detta går det bra att kontakta Bolaget.

Mer information finns på www.safereturn.se/17/12/personuppgifter-gdpr/

17. Detaljerad förköpsinformation

Förköpsinformationen ovan kompletteras av följande bilagor:

- Bilaga 1 Information om egenskaper och risker avseende finansiella instrument
- Bilaga 2 Information till kunder om handel med finansiella instrument
- Bilaga 3 Information till kunder om handel med optioner, terminer och andra derivatinstrument
- Bilaga 4 Riktlinjer för utförande av order
- Bilaga 5 Hantering av intressekonflikter
- Bilaga 6 MiFID II – Markets in Financial Instruments Directive II

Kundinformation 2022:1

Ändringar och uppdateringar

Ändringar och uppdateringar av denna information publiceras på hemsidan, www.safereturn.se, och gäller från och med dagen efter publiceringsdagen.

INFORMATION OM EGENSKAPER OCH RISKER AVSEENDE FINANSIELLA INSTRUMENT

Information till kund – Bilaga 1

Du som kund måste vara införstådd med bl.a. följande:

- att placeringar eller andra positioner i finansiella instrument sker på kundens egen risk
- att Du som kund själv noga måste sätta Dig in i värdepappersföretagets allmänna villkor för handel med finansiella instrument och i förekommande fall information i prospekt samt övrig information om aktuellt finansiellt instrument, dess egenskaper och risker
- att vid handel med finansiella instrument är det viktigt att kontrollera avräkningsnota och annan rapportering avseende Dina placeringar samt omgående reklamera fel
- att det är viktigt att fortlöpande bevaka värdeförändringar på innehav av och positioner i finansiella instrument
- att Du som kund själv måste initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster på Dina placeringar eller andra positioner

1. Handel med finansiella instrument

Handel med **finansiella instrument**, d v s bl a aktier i aktiebolag och motsvarande andelsrätter i andra typer av företag, obligationer, depåbevis, fondandelar, penningmarknadsinstrument, finansiella derivatinstrument eller andra sådana värdepapper utom betalningsmedel som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, sker i huvudsak i organiserad form vid en **handelsplats**. Handeln sker genom de värdepappersföretag som deltar i handeln vid handelsplatsen. Som kund måste Du normalt kontakta ett sådant värdepappersföretag för att köpa eller sälja finansiella instrument.

1.1. Handelsplatser

Med handelsplatser avses reglerad marknad, handelsplattform (Multilateral Trading Facility, MTF) och systematisk internhandlare (SI) samt där det sker handel hos värdepappersföretagen.

På en **reglerad marknad** handlas olika typer av finansiella instrument. När det gäller aktier kan endast aktier i publika bolag noteras och handlas på en reglerad marknad och det ställs stora krav på sådana bolag, bl.a. avseende bolagets storlek, verksamhetshistoria, ägarspridning och offentlig redovisning av bolagets ekonomi och verksamhet.

En **handelsplattform (MTF)** kan beskrivas som ett handelssystem som organiseras och tillhandahålls av en börs eller ett värdepappersföretag. Det ställs typiskt sett lägre krav, i form av t ex informationsgivning och verksamhetshistoria, på de finansiella instrument som handlas på en handelsplattform jämfört med finansiella instrument som handlas på en reglerad marknad.

En **systematisk internhandlare** är ett värdepappersföretag som på ett organiserat, frekvent och systematiskt sätt handlar för egen räkning genom att utföra kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform. En systematisk internhandlare är skyldig att offentliggöra marknadsmässiga bud på köp- och/eller säljpriser för likvida aktier som handlas på en reglerad marknad och för vilka den systematiska internhandlaren bedriver systematisk internhandel.

Handel kan även äga rum genom ett värdepappersföretag utan att det är fråga om systematisk internhandel, mot institutets egna lager eller mot annan av institutets kunder.

I Sverige finns i dagsläget två reglerade marknader, OMX Nordiska Börs Stockholm AB (nedan "Stockholmsbörsen") och Nordic Growth Market NGM AB (nedan "NGM"). Härutöver sker organiserad handel på andra handelsplatser, t ex First North och Nordic MTF (handelsplattformar) samt på **värdepappersföretagens egna listor**.

Handeln på reglerade marknader, handelsplattformar och andra handelsplatser utgör en **andrahandsmarknad** för finansiella instrument som ett bolag redan givit ut (emitterat). Om andrahandsmarknaden fungerar väl, dvs om det är lätt att hitta köpare och säljare och det fortlöpande noteras anbudskurser från köpare och säljare samt avslutskurser (betalkurser) från gjorda affärsavslut, har även bolagen en fördel genom att det blir lättare att vid behov emittera nya instrument och därigenom få in mer kapital till bolagets verksamhet. Förstahandsmarknaden, eller primärmarknaden, kallas den marknad där köp/teckning av nyemitterade instrument sker.

1.2. Handels-/noteringslistor

Handelsplatser indelar vanligen aktier i olika listor, vilka publiceras t ex på handelsplatsens hemsida, i dagstidningar och andra medier. Avgörande för på vilken lista ett bolags aktier handlas kan vara bolagets börsvärde (t ex Stockholmsbörsens Large-, Mid- och Small cap). De mest omsatta aktierna kan också finnas på en särskild lista. Vissa värdepappersföretag publicerar också egna listor över finansiella instrument som handlas via institutet, kurser till vilka instrumenten handlas etc, t ex via institutets hemsida. Aktier på listor med höga krav och hög omsättning anses normalt kunna innebära en lägre risk än aktier på andra listor. Information om kurser mm avseende aktier såväl som andra typer av finansiella instrument, exempelvis fondandelar, optioner och obligationer, publiceras också regelbundet via t ex handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra medier.

2. Risker med finansiella instrument och handel med finansiella instrument

2.1. Allmänt om risker

Finansiella instrument kan ge **avkastning** i form av **utdelning** (aktier och fonder) eller ränta (räntebärande instrument). Härutöver kan priset (kursen) på instrumentet öka eller minska i förhållande till priset när placeringen gjordes. I den fortsatta beskrivningen inräknas i ordet placering även eventuella negativa positioner (negativa innehav) som tagits i instrumentet, jämför t ex vad som sägs om blankning i avsnitt 7 nedan. Den totala avkastningen är summan av utdelning/ränta och prisförändring på instrumentet.

Vad placeraren eftersträvar är naturligtvis en total avkastning som är positiv, d v s som ger **vinst**, helst så hög som möjligt. Men det finns också en **risk** att den totala avkastningen blir negativ d v s att det blir en **förlust** på placeringen. Risken för förlust varierar med olika instrument. Vanligen är chansen till vinst på en placering i ett finansiellt instrument kopplad till risken för förlust. Ju längre tiden för innehavet av placeringen är desto större är vinstchansen respektive förlustrisken. I placeringssammanhang används ibland ordet risk som uttryck för såväl förlustrisk som vinstchans. I den fortsatta beskrivningen används dock ordet risk enbart för att beteckna förlustrisk. Det finns olika sätt att placera som minskar risken. Vanligen anses det bättre att inte placera i ett enda eller ett fåtal finansiella instrument utan att i stället placera i **flera olika** finansiella instrument. Dessa instrument bör då erbjuda en **spridning av riskerna** och inte samla risker som kan utlösas samtidigt. En spridning av placeringarna till utländska marknader minskar normalt också risken i den totala portföljen, även om det vid handel med utländska finansiella instrument tillkommer en **valutarisk**.

Placeringar i finansiella instrument är förknippade med **ekonomisk risk**, vilket närmare kommer att beskrivas i denna information. Kunden svarar själv för risken och måste därför själv hos anlitat värdepappersföretag – eller genom sitt kapitalförvaltande ombud – skaffa sig kännedom om de villkor, i form av allmänna villkor, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper och risker förknippade därmed. Kunden måste också fortlöpande bevaka sina placeringar i sådana instrument. Detta gäller även om kunden fått individuell rådgivning vid placeringstillfället. Kunden bör i eget intresse vara beredd att snabbt vidta åtgärder, om detta skulle visa sig påkallat, exempelvis genom att avveckla placeringar som utvecklas negativt eller att ställa ytterligare säkerhet vid placeringar som finansierats med lån och där säkerhetsvärdet minskat. Det är också viktigt att beakta den risk det kan innebära att handla med finansiella instrument på en annan handelsplats än en reglerad marknad, där kraven som ställs generellt är lägre.

2.2. Olika typer av riskbegrepp m.m.

I samband med den riskbedömning som bör ske när Du som kund gör en placering i finansiella instrument, och även fortlöpande under innehavstiden, finns en mängd olika riskbegrepp och andra faktorer att beakta och sammanväga. Nedan följer en kort beskrivning av de vanligaste riskbegreppen.

Marknadsrisk: risken att marknaden i sin helhet, eller viss del därav där Du som kund har Din placering, t ex den svenska aktiemarknaden, går ner.

Kreditrisk: risken för bristande betalningsförmåga hos exempelvis en emittent eller en motpart.

Prisvolatilitetsrisk: risken för stora svängningar i kursen/priset på ett finansiellt instrument påverkar placeringen negativt.

Kursrisk: risken att kursen/priset på ett finansiellt instrument går ner.

Skatterisk: risken att skatteregler och/eller skattesatser är oklara eller kan komma att ändras.

Valutarisk: risken att en utländsk valuta till vilken ett innehav är relaterat (exempelvis fondandelar i en fond som placerar i amerikanska värdepapper noterade i USD) försvagas.

Hävstångseffektsrisk: konstruktionen av derivatinstrument som gör att det finns en risk att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får ett större negativt genomslag i kursen/priset på derivatinstrumentet.

Legal risk: risken att relevanta lagar och regler är oklara eller kan komma att ändras.

Bolagsspecifik risk: risken att ett visst bolag går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolaget därmed kan falla i värde.

Branschspecifik risk: risken att en viss bransch går sämre än förväntat eller drabbas av en negativ händelse och de finansiella instrument som är relaterade till bolag i branschen därmed kan falla i värde.

Likviditetsrisk: risken att Du inte kan sälja eller köpa ett finansiellt instrument vid en viss önskad tidpunkt pga att omsättningen i det finansiella instrumentet är låg.

Ränterisk: risken att ett finansiellt instrument minskar i värde pga förändringar i marknadsräntan.

3. Aktier och aktierelaterade instrument

3.1. Allmänt om aktier

3.1.1. Aktier och aktiebolag

Aktier i ett aktiebolag ger ägaren rätt till en andel av bolagets **aktiekapital**. Går bolaget med vinst lämnar bolaget vanligen **utdelning** på aktierna. Aktier ger också **rösträtt** på bolagsstämman, som är det högsta beslutande organet i bolaget. Ju fler aktier ägaren har desto större andel av kapitalet, utdelningen och rösterna har aktieägaren. Beroende på vilken serie aktierna tillhör kan rösträtten variera. Det finns två slag av bolag, **publika** och **privata**. Endast publika bolag får låta aktierna handlas på en handelsplats.

3.1.2. Aktiekursen

Kursen (priset) på en aktie påverkas i första hand av utbudet respektive efterfrågan på den aktuella aktien vilket i sin tur, åtminstone på lång sikt, styrs av **bolagets framtidsutsikter**. En aktie upp- eller nedvärderas främst grundat på investerarnas analyser och bedömningar av bolagets möjligheter att göra **framtida vinster**. Den framtida **utvecklingen i omvärlden** av konjunktur, teknik, lagstiftning, konkurrens o s v avgör hur efterfrågan blir på bolagets produkter eller tjänster och är därför av grundläggande betydelse för kursutvecklingen på bolagets aktier. Det aktuella **ränteläget** spelar också en stor roll för prissättningen. Stiger marknadsräntorna ger räntebärande finansiella instrument, som samtidigt ges ut (nyemitteras), bättre avkastning. Normalt sjunker då kurserna på aktier som regelbundet handlas liksom på redan utelöpande räntebärande instrument. Skälet är att den ökade avkastningen på nyemitterade räntebärande instrument relativt sett blir bättre än avkastningen på aktier, liksom på utelöpande räntebärande instrument. Dessutom påverkas aktiekurserna negativt av att räntorna på bolagets skulder ökar när marknadsräntorna går upp, vilket minskar vinstutrymmet i bolaget.

Också **andra till bolaget direkt knutna förhållanden**, t ex förändringar i bolagets ledning och organisation, produktionsstörningar m.m. kan starkt påverka bolagets framtida förmåga att skapa vinster såväl på kort som lång sikt. Aktiebolag kan i värsta fall gå så dåligt att de måste försättas i **konkurs**. Aktiekapitalet, dvs aktieägarnas insatta kapital, är det kapital som då först används för att betala bolagets skulder. Detta leder oftast till att aktierna i bolaget blir värdelösa.

Även kurserna på vissa större **utländska reglerade marknader eller handelsplatser** inverkar på kurserna i Sverige, bl a därför att flera svenska aktiebolag är noterade även på utländska marknadsplatser och prisutjämnningar (arbitrage) sker mellan marknadsplatserna. Kursen på aktier i bolag som tillhör samma **branschsektor** påverkas ofta av förändringar i kursen hos andra bolag inom samma sektor. Denna påverkan kan även gälla för bolag i olika länder.

Aktörerna på marknaden har olika behov av att placera kontanter (likvida medel) eller att få fram likvida medel. Dessutom har de ofta olika mening om hur kursen borde utvecklas. Dessa förhållanden, som även innefattar hur bolaget värderas, bidrar till att det finns såväl köpare som säljare. Är placerarna däremot samstämmiga i sina uppfattningar om kursutvecklingen vill de antingen köpa och då uppstår ett köptryck från många köpare, eller också vill de sälja och då uppstår ett säljtryck från många säljare. Vid köptryck stiger kursen och vid säljtryck faller den.

Omsättningen, d v s hur mycket som köps och säljs av en viss aktie, påverkar i sin tur aktiekursen. Vid hög omsättning minskar skillnaden, även kallad spread, mellan den kurs köparna är beredda att betala (**köpkursen**) och den kurs säljarna begär (**säljkursen**). En aktie med hög omsättning, där stora belopp kan omsättas utan större inverkan på kursen, har en god **likviditet** och är därför lätt att köpa respektive att sälja. Bolagen på de reglerade marknadernas listor (t ex Stockholmsbörsens Nordiska listan samt NGMs NGM Equity) har normalt sett hög likviditet. Olika aktier kan under dagen eller under längre perioder uppvisa olika rörlighet i kurserna (**volatilitet**) d v s upp och nedgångar samt storlek på kursförändringarna.

De kurser till vilka aktierna har handlats (**betalkurser**), såsom högst/lägst/senast betalt under dagen samt sist noterade köp/säljkurser och vidare uppgift om handlad volym i kronor publiceras bl a i de flesta större dagstidningarna, på text-TV och på olika internetsidor som upprättas av marknadsplatser, värdepappersföretag och medieföretag. Aktualiteten i dessa kursuppgifter kan variera beroende på sättet de publiceras på.

3.1.3. Olika aktieserier

Aktier finns i olika **serier**, vanligen A- och B-aktier vilket normalt har med rösträtten att göra. A-aktier ger normalt en röst medan B-aktier ger en **begränsad rösträtt**, oftast en tiondels röst. Skillnaderna i rösträtt beror bl a på att man vid ägarspridning vill värna om de ursprungliga grundarnas eller ägarnas inflytande över bolaget genom att ge dem en starkare rösträtt. Nya aktier som ges ut får då ett lägre röstvärde än den ursprungliga A-serien och betecknas med B, C eller D etc.

3.1.4. Kvotvärde, split och sammanläggning av aktier

En akties **kvotvärde** är den andel som varje aktie representerar av bolagets aktiekapital. En akties kvotvärde erhålls genom att dividera aktiekapitalet med det totala antalet aktier. Ibland vill bolagen ändra kvotvärdet, t ex därför att kursen, d v s marknadspriset på aktien, har stigit kraftigt. Genom att dela upp varje aktie på två eller flera aktier genom en s k **split**, minskas kvotvärdet och samtidigt sänks kursen på aktierna. Aktieägaren har dock efter en split sitt kapital kvar oförändrat, men detta är fördelat på fler aktier som har ett lägre kvotvärde och en lägre kurs per aktie. Omvänt kan en **sammanläggning** av aktier (omvänd split) göras om kursen sjunkit kraftigt. Då slås två eller flera aktier samman till en aktie. Aktieägaren har dock efter en sammanläggning av aktier samma kapital kvar, men detta är fördelat på färre aktier som har ett högre kvotvärde och en högre kurs per aktie.

3.1.5. Marknadsintroduktion, privatisering och uppköp

Marknadsintroduktion innebär att ett bolag introduceras på aktiemarknaden, d v s upptas till handel på en reglerad marknad eller en handelsplattform (MTF). Allmänheten erbjuds då att **teckna** (köpa) aktier i bolaget. Oftast rör det sig om ett befintligt bolag, som inte tidigare handlats på en reglerad marknad eller annan handelsplats, där ägarna beslutat att vidga ägarkretsen och underlätta handeln i

bolagets aktier. Om ett statligt ägt bolag introduceras på marknaden kallas detta för **privatisering**. **Uppköp** tillgår i regel så att någon eller några investerare erbjuder aktieägarna i ett bolag att på vissa villkor sälja sina aktier. Om uppköparen får in 90 % eller mer av antalet aktier i det uppköpta bolaget, kan uppköparen begära **tvångsinlösen** av kvarstående aktier från de ägare som ej accepterat uppköpserbjudandet. Dessa aktieägare är då tvungna att sälja sina aktier till uppköparen mot en ersättning som fastställs genom ett skiljedomsförfarande.

3.1.6. Emissioner

Om ett aktiebolag vill utvidga sin verksamhet krävs ofta ytterligare aktiekapital. Detta skaffar bolaget genom att ge ut nya aktier genom **nyemission**. Oftast får de gamla ägarna **teckningsrätter** som ger företräde att teckna aktier i en nyemission. Antalet aktier som får tecknas sätts normalt i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Tecknaren måste betala ett visst pris (emissionskurs), oftast lägre än marknadskursen, för de nyemitterade aktierna. Direkt efter det att teckningsrätterna – som normalt har ett visst marknadsvärde – avskiljts från aktierna sjunker vanligen kursen på aktierna, samtidigt ökar antalet aktier för de aktieägare som tecknat. De aktieägare som inte tecknar kan, under teckningstiden som oftast pågår några veckor, sälja sina teckningsrätter på den marknadsplats där aktierna handlas. Efter teckningstiden förfaller teckningsrätterna och blir därmed obrukbara och värdelösa.

Aktiebolag kan även genomföra s.k. **riktad nyemission**, vilket genomförs som en nyemission men enbart riktad till en viss krets investerare. Aktiebolag kan även genom s.k. **apportemission** ge ut nya aktier för att förvärva andra bolag, affärsrörelser eller tillgångar i annan form än pengar. Såväl vid riktad nyemission som vid apportemission sker s.k. **utspädning** av befintliga aktieägares andel av antalet röster och aktiekapital i bolaget, men antalet innehavda aktier och marknadsvärdet på det placerade kapitalet påverkas normalt inte.

Om tillgångarna eller de reserverade medlen i ett aktiebolag har ökat mycket i värde, kan bolaget föra över en del av värdet till sitt aktiekapital genom en s.k. **fondemission**. Vid fondemission tas det hänsyn till antalet aktier som varje aktieägare redan har. Antalet nya aktier som tillkommer genom fondemissionen sätts i förhållande till hur många aktier ägaren tidigare hade. Genom fondemissionen får aktieägaren fler aktier, men ägarens andel av bolagets ökade aktiekapital förblir oförändrad. Kursen på aktierna sänks vid en fondemission, men genom ökningen av antalet aktier bibehåller aktieägaren ett oförändrat marknadsvärde på sitt placerade kapital. Ett annat sätt att genomföra fondemission är att bolaget **skriver upp** kvotvärdet på aktierna. Aktieägaren har efter uppskrivning ett oförändrat antal aktier och marknadsvärde på sitt placerade kapital.

3.2. Allmänt om aktierelaterade instrument

Nära knutna till aktier är, aktieindexobligationer, depåbevis, konvertibler, aktie- och aktieindexoptioner, aktie- och aktieindexterminer, warranter samt hävstångscertifikat.

3.2.1. Indexobligationer/Aktieindexobligationer

Indexobligationer/aktieindexobligationer är obligationer där avkastningen istället för ränta är beroende t ex av ett aktieindex. Utvecklas indexet positivt följer avkastningen med. Vid en negativ indexutveckling kan avkastningen utebli. Obligationen återbetalas dock alltid med sitt nominella belopp på inlösendagen och har på så sätt en begränsad förlustrisk jämfört med t ex aktier och fondandelar. Risken med en placering i en aktieindexobligation kan, förutom eventuellt erlagd överkurs, definieras som den alternativa ränteintäkten, d v s den ränta investeraren skulle ha fått på det investerade beloppet med en annan placering. Indexobligationer kan ha olika benämningar som aktieindexobligationer, SPAX, aktieobligationer, kreditkorgsobligationer, räntekorgsobligationer, valutakorgsobligationer o s v beroende på vilket underliggande tillgångsslag som bestämmer obligationens avkastning. När man talar om indexobligationer så benämns dessa oftast också som kapitalgaranterade eller kapitalskyddade produkter. Med dessa begrepp avses att beskriva, som ovan nämnts, att oavsett om produkten ger avkastning eller ej så återbetalas det nominella beloppet, d v s vanligtvis detsamma som investeringsbeloppet minskat med eventuellt erlagd överkurs.

3.2.2. Depåbevis

Svenskt Depåbevis är ett bevis om rätt till utländska aktier, som utgivaren av beviset förvarar/innehar för innehavarens räkning. Depåbevis handlas precis som aktier på en reglerad marknad eller handelsplats och prisutvecklingen följer normalt prisutvecklingen på den utländska marknadsplats där aktien handlas. Utöver de generella risker som finns vid handel med aktier eller andra typer av andelsrätter bör ev. valutarisk beaktas.

3.2.3. Konvertibler

Konvertibler (konverteringslån eller konvertibler) är räntebärande värdepapper (lån till utgivaren/emittenten av konvertibel) som inom en viss tidsperiod kan bytas ut mot aktier. Avkastningen på konvertiblerna, d v s kupongräntan, är vanligen högre än utdelningen på utbytesaktierna. Konvertibelkursen uttrycks i procent av det nominella värdet på konvertibel.

3.2.4. Omvända konvertibler

Omvända konvertibler är ett mellanting mellan en ränte- och en aktieplacering. Den omvända konvertibel är knuten till en eller flera underliggande aktier eller index. Denna placering ger en ränta, d v s en fast, garanterad avkastning. Om de underliggande aktierna eller index utvecklas positivt återbetalas det placerade beloppet plus den fasta avkastningen. Om de underliggande aktierna eller index däremot skulle falla, finns det en risk att innehavaren i stället för det placerade beloppet kan få en eller fler aktier som ingår i den omvända konvertiblen eller motsvarande kontantlikvid.

3.2.5. Aktieoptioner och aktieindexoptioner

Aktieoptioner finns av olika slag. Förvärvade köpoptioner (eng. call options) ger innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod köpa redan utgivna aktier till ett på förhand bestämt pris. Säljoptioner (eng. put options) ger omvänt innehavaren rätt att inom en viss tidsperiod sälja aktier till ett på förhand bestämt pris. Mot varje **förvärvat** option svarar en **utfärdad** option. Risken för den som förvärvar en option är, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, att den minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen. I det senare fallet är den vid förvärvet betalda premien för optionen helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som i vissa fall, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, kan vara obegränsat stor. Kursen på optioner följer normalt kursen på motsvarande underliggande aktier eller index, men med större kurssvängningar än dessa. Den mest omfattande handeln i aktieoptioner sker på de reglerade marknaderna. Där förekommer även handel med **aktieindexoptioner**. Dessa indexoptioner ger vinst eller förlust direkt i kontanter (**kontantavräkning**) utifrån utvecklingen av ett underliggande index.

3.2.6. Aktieterminer och aktieindexterminer

En **termin** innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av den underliggande egendomen till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan verkställighet, t ex kontantavräkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (stängningsdagen). Någon premie betalas inte eftersom parterna har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

3.2.7. Warranter

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade **warranter**. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande aktier eller i andra fall ge kontanter om kursen på underliggande aktie utvecklas på rätt sätt i förhållande till warrantens lösenpris. Teckningsoptioner (eng. subscription warrants) avseende aktier kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nyutgivna aktier.

3.2.8. Hävstångscertifikat

Hävstångscertifikat, som ofta kallas enbart **certifikat**, är ofta en kombination av exempelvis en köp- och en säljoption och är beroende av en underliggande tillgång, exempelvis en aktie, ett index eller en råvara. Ett certifikat har inget nominellt belopp. Hävstångscertifikat skall inte förväxlas med t ex

företagscertifikat, vilket är ett slags skuldebrev som kan ges ut av företag i samband med att företaget lånar upp pengar på kapitalmarknaden.

En utmärkande egenskap för hävstångscertifikat är att små kursförändringar i underliggande tillgång kan medföra avsevärda förändringar i värdet på innehavarens placering. Dessa förändringar i värdet kan vara till investerarens fördel, men de kan också vara till investerarens nackdel. Innehavare bör vara särskilt uppmärksamma på att hävstångscertifikat kan falla i värde och även förfalla helt utan värde med följd att hela eller delar av det investerade beloppet kan förloras. Motsvarande resonemang kan i många fall gälla även för optioner och warranter.

4. Ränterelaterade instrument

Ett **räntebärande finansiellt instrument** är en **fordringsrätt** på utgivaren (emittenten) av ett lån. Avkastning lämnas normalt i form av **ränta**. Det finns olika former av räntebärande instrument beroende på vilken emittent som givit ut instrumentet, den säkerhet som emittenten kan ha ställt för lånet, **löptiden** fram till återbetalningsdagen och formen för utbetalning av räntan. Räntan (kupongen) betalas vanligen ut årsvis.

En annan form för räntebetalning är att sälja instrumentet med rabatt (**diskonteringspapper**). Vid försäljningen beräknas priset på instrumentet genom att diskontera lånebeloppet inklusive beräknad ränta till nuvärde. Nuvärdet eller kursen är lägre än det belopp som erhålls vid återbetalningen (**nominella beloppet**). **Bankcertifikat och statsskuldväxlar** är exempel på diskonteringspapper, liksom obligationer med s.k. **nollkupongskonstruktion**.

Ytterligare en annan form för räntebärande obligationer är statens **premieobligationer** där låneräntan lottas ut bland innehavarna av premieobligationer. Det förekommer även ränteinstrument och andra sparformer där räntan är skyddad mot inflation och placeringen därför ger en fast **real ränta**.

Risken i ett räntebärande instrument utgörs dels av den kursförändring (kursrisk) som kan uppkomma under löptiden på grund av att **marknadsräntorna** förändras, dels att emittenten kanske inte klarar att **återbetala** lånet (kreditrisk). Lån för vilka fullgod säkerhet för återbetalningen har ställts är därvid typiskt sett mindre riskfyllda än lån utan säkerhet. Rent allmänt kan dock sägas att risken för förlust på räntebärande instrument kan anses som lägre än för aktier. Ett räntebärande instrument utgivet av en emittent med hög kreditvärdighet kan således vara ett bra alternativ för den som vill minimera risken att sparkapitalet minskar i värde och kan vara att föredra vid ett kortsiktigt sparande. Även vid långsiktigt sparande där kapitalet inte skall äventyras, t ex för pensionsåtaganden, är inslag av räntebärande placeringar mycket vanliga. Nackdelen med en räntebärande placering är att den i regel ger en låg värdestegring. Exempel på räntebärande placeringar är sparkonton, privatobligationer och räntefonder.

Kurserna fastställs varje dag såväl på instrument med kort löptid (mindre än ett år) t ex statsskuldväxlar som på instrument med längre löptider t ex obligationer. Detta sker på penning och obligationsmarknaden. Marknadsräntorna påverkas av analyser och bedömningar som Riksbanken och andra större institutionella marknadsaktörer gör av hur utvecklingen av ett antal ekonomiska faktorer som inflation, konjunktur, ränteutvecklingen i Sverige och i andra länder osv kommer att utvecklas på kort och lång sikt. Riksbanken vidtar även s.k. penningpolitiska operationer i syfte att styra utvecklingen av marknadsräntorna så att inte inflationen stiger över ett visst fastställt mål. De finansiella instrument som handlas på penning- och obligationsmarknaden (**t ex statsobligationer, statsskuldväxlar och bostadsobligationer**) handlas ofta i mycket stora poster (mångmiljonbelopp).

Om marknadsräntorna går upp kommer kursen på **utelöpande** (redan utgivna) räntebärande finansiella instrument att falla om de har fast ränta, eftersom nya lån ges ut med en räntesats som följer aktuell marknadsränta och därmed ger högre ränta än vad utelöpande instrumentet ger. Omvänt stiger kursen på utelöpande instrument när marknadsräntan går ned.

Lån utgivna av stat och kommun anses vara riskfria vad gäller återbetalningen, vilket således gäller för stats- och kommunobligationer. Andra emittenter än stat och kommun kan ibland, vid emission av obligationer, ställa **säkerhet** i form av andra finansiella instrument eller annan egendom (sak- eller realsäkerhet).

Det finns även andra räntebärande instrument som innebär en högre risk än obligationer om emittenten skulle få svårigheter att återbetala lånet, t ex **förlagsbevis**.

En form av ränterelaterade instrument är **säkerställda obligationer**. Dessa är förenade med en särskild förmånsrätt enligt speciell lagstiftning. Regelverket kring säkerställda obligationer syftar till att en investerare skall få full betalning enligt avtalad tidplan även om obligationens utgivare skulle gå i konkurs, förutsatt att den egendom som säkerställer obligationen är tillräckligt mycket värd.

5. Derivatinstrument

Derivatinstrument såsom optioner, terminer m fl förekommer med olika slag av underliggande tillgång, t ex aktier, obligationer, råvaror och valutor. Derivatinstrument kan utnyttjas för att minska risken i en placering.

En särskild omständighet att beakta vid placering i derivatinstrument är att konstruktionen av derivatinstrument gör att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får genomslag i kursen eller priset på derivatinstrumentet. Detta prisgenomslag är ofta kraftigare i förhållande till insatsen (erlagd premie) än vad värdeförändringen är på den underliggande egendomen. Prisgenomslaget kallas därför **hävstångseffekt** och kan leda till större vinst på insatt kapital än om placeringen hade gjorts direkt i den underliggande egendomen. Å andra sidan kan hävstångseffekten lika väl medföra större förlust på derivatinstrumenten jämfört med värdeförändringen på den underliggande egendomen, om prisutvecklingen på den underliggande egendomen blir annorlunda än den förväntade. Hävstångseffekten, d v s möjligheten till vinst respektive risken för förlust, varierar beroende på derivatinstrumentets konstruktion och användningssätt. Stora krav ställs därför på bevakningen av prisutvecklingen på derivatinstrumentet och på den underliggande egendomen. Investeraren bör i eget intresse vara beredd agera snabbt, ofta under dagen, om placeringen i derivatinstrument skulle komma att utvecklas i ofördelaktig riktning. Det är också viktigt att i sin riskbedömning beakta att möjligheten att avveckla en position/ett innehav kan försvåras vid en negativ prisutveckling.

För ytterligare information om derivatinstrument, se **Information om handel med optioner, terminer och andra derivatinstrument**

6. Fonder och fondandelar

En fond är en "portfölj" av olika slags finansiella instrument, t ex aktier och obligationer. Fonden ägs gemensamt av alla som sparar i fonden, andelsägarna, och förvaltas av ett fondbolag. Det finns olika slags fonder med olika placeringsinriktning. Med placeringsinriktning menas vilken typ av finansiella instrument som fonden placerar i. Nedan redogörs i korthet för några av de vanligaste typerna av fonder. För ytterligare information se Konsumenternas bank- och finansbyrås hemsida, www.konsumentbankbyran.se, och Fondbolagens Förenings hemsida, www.fondbolagen.se.

En **aktiefond** placerar allt eller huvudsakligen allt kapital som andelsägarna inbetalat i aktier. **Blandfonder** med både aktier och räntebärande instrument förekommer också, liksom rena räntefonder där kapitalet placeras huvudsakligen i räntebärande instrument. Det finns även till exempel **indexfonder** som inte förvaltas aktivt av någon förvaltare utan som istället placerar i finansiella instrument som följer sammansättningen i ett visst bestämt index.

En av idéerna med en aktiefond är att den placerar i flera olika aktier och andra aktierelaterade finansiella instrument, vilket gör att risken för andelsägaren minskar jämfört med risken för den aktieägare som placerar i endast en eller i ett fåtal aktier. Andelsägaren slipper vidare att välja ut, köpa, sälja och bevaka aktierna och annat förvaltningsarbete runt detta.

Principen för **räntefonder** är densamma som för aktiefonder – placering sker i olika räntebärande instrument för att få riskspridning i fonden och förvaltningen i fonden sker efter analys av framtida räntetro.

En **fond-i-fond** är en fond som placerar i andra fonder. En fond-i-fond kan ses som ett alternativ till att själv välja att placera i flera olika fonder. Man kan därmed uppnå den riskspridning som en väl sammansatt egen fondportfölj kan ha. Det finns fond-i-fonder med olika placeringsinriktningar och risknivåer.

En ytterligare typ av fond är **hedgefond**. Hedge betyder skydda på engelska. Trots att hedging är avsett att skydda mot oväntade förändringar i marknaden kan en hedgefond vara en fond med hög risk, då sådana fonder ofta är högt belånade. Skillnaderna är dock stora mellan olika hedgefonder. Det finns även hedgefonder med låg risk. Hedgefonder försöker ge en positiv avkastning oavsett om aktie- eller räntemarknaden går upp eller ner. En hedgefond har mycket större frihet i sina placeringsmöjligheter än traditionella fonder. Placeringsinriktningen kan vara allt från aktier, valutor och räntebärande instrument till olika arbitragestrategier (spekulation i förändringar av t ex räntor och/eller valutor). Hedgefonder använder sig oftare än traditionella fonder av derivat i syfte att öka eller minska fondens risk. Blankning (se nedan) är också ett vanligt inslag.

Fonder kan också delas in i **värdepappersfonder** (även kallade UCITS-fonder) och **specialfonder**. Samlingsnamnet för dessa är investeringsfonder och båda typerna regleras av den svenska lagen om investeringsfonder. Värdepappersfonder är de fonder som uppfyller det s k UCITS-direktivets krav, främst vad gäller placeringsbestämmelser och riskspridning. Såväl svenska som utländska värdepappersfonder (som fått tillstånd i sitt hemland inom EES), får säljas och marknadsföras fritt i samtliga EES-länder. Specialfonder (exempelvis s k hedgefonder) är fonder som på något sätt avviker från reglerna i UCITS-direktivet, och det är därför särskilt viktigt för Dig som kund att ta reda på vilka placeringsregler som en specialfond Du avser att placera i kommer att iakttas. Detta framgår av fondens informationsbroschyr och faktablad. Varje fondbolag är skyldigt att självständigt erbjuda potentiella investerare det faktablad som avser fonden. Specialfonder får inte marknadsföras och säljas fritt utanför Sverige. För de fonder som placerar i utländska finansiella instrument tillkommer även en valutarisk (se även avsnitt 2.2 ovan).

Andelsägarna får det antal andelar i fonden som motsvarar andelen insatt kapital i förhållande till fondens totala kapital. Andelarna kan köpas och lösas in genom värdepappersföretag som saluför andelar i fonden eller direkt hos fondbolaget. Det är dock viktigt att beakta att vissa fonder kan ha förutbestämda tidpunkter då fonden är "öppen" för köp och inlösen, varför det inte alltid är möjligt med regelbunden handel. Andelarnas aktuella värde beräknas regelbundet av fondbolaget och baseras på kursutvecklingen av de finansiella instrument som ingår i fonden. Det kapital som placeras i en fond kan både öka och minska i värde och det är därför inte säkert att placeraren får tillbaka hela det insatta kapitalet.

7. Blankning

Blankning innebär att den som lånat finansiella instrument, och samtidigt förbundit sig att vid en senare tidpunkt till långivaren återlämna instrument av samma slag, säljer de lånade instrumenten. Vid försäljningen räknar låntagaren med att vid tidpunkten för återlämnandet kunna anskaffa instrumenten på marknaden till ett lägre pris än det till vilka de lånade instrumenten såldes. Skulle priset i stället ha gått upp, uppstår en förlust, vilken vid en kraftig prishöjning kan bli avsevärd.

8. Belåning

Finansiella instrument kan i många fall köpas för delvis lånat kapital. Eftersom såväl det egna som det lånade kapitalet påverkar avkastningen kan Du som kund genom lånefinansieringen få en större vinst om placeringen utvecklas positivt jämfört med en investering med enbart eget kapital. Skulden som är kopplad till det lånade kapitalet påverkas inte av om kurserna på köpta instrument utvecklas positivt eller negativt, vilket är en fördel vid en positiv kursutveckling. Om kurserna på köpta instrument utvecklas negativt uppkommer en motsvarande nackdel eftersom skulden kvarstår till 100 procent, vilket innebär att kursfallet krona för krona förbrukar det egna kapitalet. Vid ett kursfall kan därför det egna kapitalet helt eller delvis förbrukas samtidigt som skulden måste betalas helt eller delvis genom försäljningsintäkterna från de finansiella instrument som fallit i värde. Skulden måste betalas även om försäljningsintäkterna inte täcker hela skulden.

Information om olika typer av finansiella instrument och handel med finansiella instrument jämte förslag till ytterligare litteratur på området återfinns också t ex på Konsumenternas bank- och finansbyrås hemsida, www.konsumentbankbyran.se, och på SwedSecs hemsida, www.swedsec.se.

ALLMÄNNA VILLKOR FÖR HANDEL MED FINANSIELLA INSTRUMENT

Information till kunder – Bilaga 2

Du som kund måste vara införstådd med bl.a. följande:

- att placeringar eller andra positioner sker på kundens egen risk
- att Du som kund själv noga måste sätta Dig in i de villkor som gäller för handel med finansiella instrument i allmänhet och i förekommande fall information i prospekt samt övrig information om egenskaper och risker
- att vid handel med finansiella instrument är det viktigt att kontrollera avräkningsnota och annan rapportering avseende Dina innehav och positioner samt omgående reklamera fel
- att det är viktigt att fortlöpande bevaka värdeförändringar på innehav av och positioner i aktuella Instrument
- att Du som kund måste uppfylla säkerhetskrav inom avtalade ramar
- att Du som kund själv måste initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster på egna placeringar eller andra positioner
- att villkoren för handel med finansiella instrument ändras ofta och måste bevakas fortlöpande

Definitioner

I Allmänna Villkor för handel med finansiella instrument förstås med

a. värdepapper

dels finansiellt instrument såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. 1) överlåtbara värdepapper som kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, 2) penningmarknadsinstrument, 3) andelar i företag för kollektiva investeringar (fondandelar), 4) finansiella derivatinstrument och 5) utsläppsrätter;

dels värdehandling, varmed avses handling som inte kan bli föremål för handel på kapitalmarknaden, dvs. 1) aktie eller enkelt skuldebrev som enligt definitionen ovan inte är finansiellt instrument 2) borgensförbindelse, 3) gåvobrev, 4) pantbrev eller liknande handling.

b. **avräkningsnota** besked om att en order/ett affärsuppdrag har utförts.

c. **reglerad marknad** såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett multilateralt system inom EES som sammanför eller möjliggör sammanförande av ett flertal köp- och säljintressen i finansiella instrument från tredje part – regelmässigt, inom systemet och i enlighet med icke skönsmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt.

d. **handelsplats** såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. en reglerad marknad, en multilateral handelsplattform (MTF-plattform) eller en organiserad handelsplattform (OTF-plattform).

e. **utförandeplats** en handelsplatsplats, en systematisk internhandlare eller en marknadsgarant inom EES eller en annan person som tillhandahåller likviditet inom EES.

f. **handelsplattform** en MTF-plattform eller en OTF-plattform.

- g. **MTF-plattform**, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument - inom systemet och i enlighet med icke skönsrättsliga regler - så att det leder till ett kontrakt.
- h. **OTF-plattform**, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt.
- i. **systematisk internhandlare**, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett värdepappersinstitut som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform utan att utnyttja ett multilateralt system.
- j. **multilateralt system**, såsom definierat i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, dvs. ett system där flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument kan interagera inom systemet.
- k. **förvaring av värdepapper**, såväl förvaring av fysiska värdepapper som sådant förvar av dematerialiserade värdepapper som uppkommer genom registrering i depå.
- l. **depåförande tredjepart**, värdepappersinstitut som på uppdrag av institutet eller annan depåförande tredjepart förvarar värdepapper i depå för kunders räkning.
- m. **värdepappersinstitut**, värdepappersbolag, svenska kreditinstitut med tillstånd att driva värdepappersrörelse och utländska företag som driver värdepappersrörelse från filial eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige, samt utländska företag med tillstånd att bedriva verksamhet som motsvarar värdepappersrörelse.
- n. **värdepapperscentral**, såsom definierat i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, dvs. detsamma som i artikel 2.1.1 i förordningen om värdepapperscentraler, i den ursprungliga lydelsen.
- o. **bankdag**, dag i Sverige som inte är söndag eller allmän helgdag eller som vid betalning av skuldebrev är likställd med allmän helgdag (sådana likställda dagar är fredag, lördag, midsommarafton, julafton samt nyårsafton).
- p. **central motpart (CCP)**, såsom definierat i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (Emir), dvs. en juridisk person som träder emellan motparterna i kontrakt som är föremål för handel på en eller flera finansmarknader och blir köpare till varje säljare och säljare till varje köpare.
- q. **institutet**, antingen institutet eller dess samarbetspartners där kundens värdepapperstransaktioner görs och /eller, där kundens konto finns.

1. Uppdraget m.m.

Order från kunden om handel med finansiella instrument ska lämnas på det sätt institutet har anvisat. En sådan order innebär ett åtagande för institutet att försöka träffa avtal i enlighet med de instruktioner som kunden har lämnat. Institutet är inte skyldigt att acceptera uppdrag om handel med finansiella instrument. Institutet lämnar inte någon garanti för att en mottagen order leder till handel.

Institutet får avsäga sig mottaget uppdrag om kunden är i dröjsmål med de skyldigheter som ankommer på kunden avseende uppdraget enligt dessa allmänna villkor eller det annars föreligger skälig anledning till detta. Institutet får dessutom avsäga sig uppdrag utan att ange skälet för det, om institutet skulle misstänka att ett utförande av uppdraget kan stå i strid med gällande lagstiftning (t.ex. om marknadsmissbruk), tillämpliga marknadsregler, god sed på värdepappersmarknaden, om kunden inte tillhandahåller den information eller handlingar som krävs för att institutet eller kunden ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal eller som följer av tillämplig EU-förordning, lag, föreskrifter, allmänna rättsprinciper, eller regelverk hos utförandeplats, värdepapperscentral eller central motpart (CCP) eller om institutet av annan anledning anser att det föreligger särskilda skäl.

Institutet spelar in och bevarar telefonsamtal och annan elektronisk kommunikation som kan antas leda till transaktion, exempelvis i samband med att kunden lämnar institutet uppdrag om handel eller instruktioner avseende kundens depå och anslutna konton. Kopior av inspelade samtal och bevarad elektronisk kommunikation med kunden kommer att finnas tillgängliga på begäran under en period på fem år. Kunden har rätt att på begäran få ta del av inspelade samtal och bevarad elektronisk kommunikation för vilket institutet har rätt att ta ut en skälig avgift.

Institutet utför uppdraget i enlighet med god sed på marknaden. Vid utförande av order för kunder som av institutet behandlas som icke-professionella eller professionella kunder gäller Institutets vid var tid gällande särskilda riktlinjer för utförande av order samt sammanläggning och fördelning av order. Institutet ska på kunds begäran tillhandahålla kunden gällande riktlinjer och villkor som avses i detta stycke på hemsida.

Vidare gäller tillämpliga regler antagna av svensk eller utländsk emittent, utförandeplats, central motpart (CCP) eller värdepapperscentral. Dessa regler tillhandahålls av berört institut, emittent, handelsplats, central motpart (CCP) eller värdepapperscentral. På kundens förfrågan kan institutet lämna kunden uppgift om var informationen finns tillgänglig, t.ex. hemsida eller kontaktuppgifter.

En order gäller under den tidsperiod som överenskommits mellan kunden och institutet. Om sådan överenskommelse inte träffats gäller ordern den dag den tas emot, dock längst till den tidpunkt samma dag då institutet avslutar sin handel med det slag av finansiellt instrument som ordern avser.

Vad som sägs om emittent, utförandeplats, central motpart (CCP) eller värdepapperscentral i dessa allmänna villkor ska även gälla för motsvarande eller liknande aktörer utanför EES.

2. Handel i kommission m.m.

Vid kommissionsuppdrag får institutet utföra uppdraget i eget namn för kunds räkning (kommission), med en annan kund hos institutet (s.k. kombination) eller genom att institutet självt inträder som köpare eller säljare (s.k. självinträde).

3. Köpuppdrag

När kunden ("köparen") har lämnat uppdrag om köp av finansiella instrument gäller följande.

Betalning

Institutet får från mottagandet av ett köpuppdrag reservera medel som motsvarar det totala likvidbeloppet (inkl. courtage och avgifter) på konto som köparen har i institutet. Köparen ska till institutet senast likviddagens morgon betala i avräkningsnotan angivet totalbelopp. Har uppdraget utförts i annan valuta än svenska kronor anges valutaslaget i avräkningsnotan. Vid växling av valuta används den av institutet vid var tid tillämpade växlingskursen.

Institutet får även som betalning av den fordran som uppstår till följd av ett köpuppdrag, med det totalbelopp som framgår av avräkningsnotan belasta av köparen anvisat konto som denne har i institutet. Om sådant konto inte anvisats eller medel saknas på anvisat konto, får annat konto som köparen har i institutet belastas.

Fullgör köparen inte sin betalningsskyldighet gentemot institutet, har institutet rätt till ränta på sin fordran enligt vad som framgår nedan.

Överföring av finansiella instrument

De finansiella instrument som uppdraget omfattar överförs till köparen, i den mån annat inte föranleds av lag, myndighets föreskrifter, särskilda regler för ifrågavarande instrument eller särskild överenskommelse med köparen enligt följande:

- för instrument som ska ägarregistreras hos värdepapperscentral/motsvarande eller instrument som ska registreras i depå/motsvarande hos institutet, genom att institutet utför nödvändiga registreringsåtgärder,
- för instrument som ska registreras i depå/motsvarande hos depåförande tredjepart, genom att köparen instruerar den tredje parten om mottagande av de instrument som uppdraget omfattar, och
- för instrument som utfärdats i dokumentform, genom överlämnande till köparen.

4. Säljuppdrag

När kunden ("säljaren") lämnat uppdrag om försäljning av finansiella instrument gäller följande.

Överföring av finansiella instrument

Institutet ska med anledning av uppdraget få fri dispositionsrätt till de instrument som uppdraget omfattar.

Är instrumenten ägarregistrerade hos värdepapperscentral/motsvarande genom institutet som kontoförande institut eller registrerade i depå hos institutet, har institutet rätt att utföra nödvändiga registreringsåtgärder.

I övriga fall ska säljaren samtidigt med att uppdraget lämnas vidta de åtgärder som krävs för att institutet ska få fri dispositionsrätt till instrumenten. Därvid ska säljaren

- för instrument registrerade i depå/motsvarande hos depåförande tredje part omgående instruera det institutet om skyndsam överföring till institutet av de instrument som uppdraget omfattar
- för instrument ägarregistrerade hos värdepapperscentral/motsvarande genom något annat kontoförande institut än institutet, tillse att institutet erhåller fullmakt över instrumenten eller instruera den tredje parten om skyndsam överföring till institutet av de instrument som uppdraget omfattar, och
- för instrument som utfärdas i dokumentform, överlämna dessa till institutet.

Om institutet inte samtidigt med uppdraget fått fri dispositionsrätt till instrumenten har institutet rätt att fullgöra avtalet gentemot motparten på det sätt institutet finner lämpligt. Säljaren ska ersätta institutet kostnaden för detta jämte ränta. Om institutet får betala ersättning och/eller avgifter till en marknadsaktör inom eller utom Sverige - exempelvis värdepapperscentral (eller deltagare hos en sådan), central motpart (CCP) (eller clearingmedlem hos en sådan), eller utförandeplats (eller deltagare hos en sådan), annan motpart eller värdepappersinstitut på grund av att leverans av finansiella instrument inte har skett i tid och detta inte beror på institutet ska säljaren ersätta institutet för dessa kostnader jämte ränta. Säljaren ska dessutom utge ersättning för institutets arbete och kostnader samt i förekommande fall för valutakursförluster. Institutet får belasta av säljaren anvisat

konto i institutet för att erhålla betalning för sin fordran på säljaren. Om medel saknas på anvisat konto eller om konto inte anvisats, får annat konto som säljaren har i institutet belastas.

5. Transaktioner med utländsk anknytning

Avsteg från ovan angivna villkor beträffande köp- respektive säljuppdrag kan förekomma vid transaktioner med utländsk anknytning.

6. Avgifter och skatter m.m.

Kunden ska betala courtage och andra avgifter till följd av uppdraget i enlighet med vid var tid gällande prislista eller i enlighet med vad institutet och kunden särskilt kommit överens om.

Kunden svarar dessutom för nödvändiga kostnader, avgifter och utlägg som uppstår i samband med uppdragets utförande samt för skatter som följer av svensk eller utländsk lagstiftning.

7. Dröjsmålsränta

Om kunden är i dröjsmål har institutet rätt till ränta enligt följande

- vid köpuppdrag beräknas ränta från den likviddag som anges i avräkningsnotan eller den senare dag, då instrumenten fanns tillgängliga för köparen, till och med den dag betalning sker.
- vid säljuppdrag beräknas ränta på kostnader som uppstår till följd av att institutet inte erhållit fri dispositionsrätt från den dag då kostnaden uppstod till och med den dag då betalning sker.

Räntan ska beräknas efter en årlig räntesats som med åtta procentenheter överstiger STIBOR-räntan (Stockholm Interbank Offered Rate) för en veckas upplåning, som fastställts två bankdagar före den första dagen i varje sådan period. Ränta utgår dock inte för någon dag efter lägre räntesats än som motsvarar den av Riksbanken fastställda, vid varje tid gällande referensräntan enligt 9 § räntelagen (1975:635) med tillägg av åtta procentenheter.

8. Kundens rätt att återkalla uppdrag

Kunden har rätt att återkalla uppdraget om kunden har utfört nödvändiga åtgärder i samband med uppdraget och institutet inte inom skälig tid efter avslut har träffats

- vid köpuppdrag, utfört de åtgärder som ankommer på institutet för att tillhandahålla köparen instrumenten som uppdraget omfattar, eller
- vid säljuppdrag, erlagt likvid med anledning av uppdraget.

Om kunden i sådana fall återkallar ett uppdrag befrias kunden från sina skyldigheter med anledning av detta. Kunden har dock inte rätt att, utan institutets medgivande, återkalla ett köpuppdrag så länge ett ersättningsköpsförfarande pågår.

Återkallelse enligt denna bestämmelse ska ske i enlighet med beaktande av gällande EU-förordningar (t.ex. marknadsmissbruksförordningen), lag eller föreskrifter.

9. Kunds uppgiftsskyldighet

Det åligger kunden att på begäran av institutet lämna den information, inkluderande skriftliga handlingar, som institutet bedömer vara nödvändig för att fullgöra de skyldigheter som åligger institutet enligt detta avtal eller som följer av tillämplig EU-förordning, lag, föreskrifter, allmänna rättsprinciper, eller regelverk hos utförandeplats, värdepapperscentral eller central motpart (CCP).

10. Annullering av order och makulering av avslut

Institutet har rätt att annullera kundens order eller makulera avslut som träffats för kundens räkning i den omfattning som ordern annullerats eller avslutet makulerats av aktuell utförandeplats. Detsamma gäller om institutet i annat fall finner annullering av order eller makulering av avslut vara nödvändig med hänsyn till att ett uppenbart fel begåtts av institutet, marknadsmotpart eller av kunden själv, om institutet skulle misstänka att kunden handlat i strid med gällande EU-förordning, lag eller annan författning eller om kunden i övrigt brutit mot god sed på värdepappersmarknaden.

Om order annullerats eller avslut makulerats, ska institutet utan oskäligt dröjsmål informera kunden om detta. Om utförandeplatsen, till följd av handelsstopp, tekniskt fel eller liknande, annullerat samtliga order som berörs kommer institutet normalt inte informera kunden.

11. Reklamation och hävning

Kunden ska bevaka att avräkningsnota eller motsvarande redovisning erhålls samt granska denna. Kunden ska omgående underrätta institutet om eventuella fel eller brister som framgår av avräkningsnota, att avräkningsnota eller motsvarande redovisning uteblivit eller eventuella övriga fel eller brister vid uppdragets utförande (reklamation).

Om kunden vill häva ett utfört köp- eller säljuppdrag ska sådan begäran framföras uttryckligen till institutet i samband med att institutet underrättas om felet eller bristen. För utfört kommissionsuppdrag lämnat av en konsument i egenskap av icke-professionell kund gäller dock att begäran om hävning får framföras till institutet utan dröjsmål och att begäran om annat pris får framföras till institutet inom skälig tid efter det att kunden insåg eller borde ha insett de omständigheter som legat till grund för aktuell begäran.

Om reklamation, begäran om hävning eller begäran om annat pris inte lämnas inom tid som anges ovan förlorar kunden rätten att begära ersättning, häva utfört uppdrag eller kräva andra åtgärder från institutets sida.

12. Begränsning av institutets ansvar m.m.

Institutet är inte ansvarigt för skada som beror på svenskt eller utländskt lagbud, svensk eller utländsk myndighetsåtgärd, krigshändelse, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Förbehållet i fråga om strejk, blockad, bojkott och lockout gäller även om institutet självt är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd.

Skada som uppkommit i andra fall ska inte ersättas av institutet, om det varit normalt aktsamt. Institutet ansvarar inte för skada som orsakats av svensk eller utländsk handelsplats, depåförande institut, värdepapperscentral, clearingorganisation, eller andra som tillhandahåller motsvarande tjänster, och inte heller av uppdragstagare som institutet med tillbörlig omsorg anlitat eller som anvisats av kunden. Detsamma gäller skada som orsakats av att ovan nämnda organisationer eller

uppdragstagare blivit insolventa. Institutet ansvarar inte för skada som uppkommer för kunden eller annan med anledning av förfogandeinskränkning som kan komma att tillämpas mot institutet beträffande finansiella instrument.

Institutet ansvarar inte för indirekt skada. Denna begränsning gäller dock inte om den indirekta skadan har orsakats av grov vårdslöshet. Begränsningen gäller inte heller vid uppdrag som lämnats av konsument om den indirekta skadan orsakats av institutets vårdslöshet.

Om ett ersättningsköpsförfarande enligt EU:s förordning (EU) 2018/1229 om avvecklingsdisciplin har genomförts men inte resulterat i avsedd leverans är institutets ansvar begränsat till det kontantersättningsbelopp som institutet har mottagit.

Vid direkt eller indirekt skada som uppkommit vid kommissionsuppdrag i förhållande till konsument ankommer det på institutet att visa att skadan inte uppkommit på grund av institutets vårdslöshet.

Föreligger hinder för institutet, på grund av omständighet som anges i första stycket, att helt eller delvis utföra köp- eller säljuppdrag avseende finansiella instrument får åtgärd uppskjutas till dess hindret har upphört. Om institutet till följd av sådan omständighet är förhindrat att verkställa eller ta emot betalning/leverans, ska varken institutet eller kunden vara skyldiga att betala ränta.

Vad ovan sagts gäller i den mån inte annat följer av lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

13. Meddelanden

Meddelande från institutet

Institutet lämnar meddelanden till kunden med rekommenderat brev eller vanligt brev till kundens folkbokföringsadress (eller motsvarande) eller, om detta inte är möjligt, till den adress som anges i avtal med kund. Kunden och institutet kan även komma överens om att meddelanden ska skickas till en annan adress.

Institutet har även rätt att lämna meddelanden till kunden via institutets internetjänst eller via e-post till av kunden i avtalet angiven e-postadress eller annan e-postadress eller via annan elektronisk kommunikation som kunden meddelat institutet, när institutet bedömer att sådan kommunikation är lämplig.

Meddelande som skickats av institutet med rekommenderat brev eller vanligt brev ska kunden anses ha fått senast femte bankdagen efter avsändandet, om brevet sänts till den adress som angivits ovan.

Meddelande genom institutets internetjänst, e-post eller annan elektronisk kommunikation ska kunden anses ha fått vid avsändandet om det sänts till av kunden uppgivet nummer eller elektronisk adress. Om kunden får ett sådant meddelande vid en tidpunkt som inte är institutets normala kontorstid i Sverige ska kunden anses ha fått meddelandet vid början av påföljande bankdag.

Meddelande till institutet

Kunden kan lämna meddelanden till institutet via institutets internet- eller telefontjänst, genom att besöka institutet eller genom att skicka brev. Brev till institutet ska ställas till den adress som anges i avtalet med kund, såvida institutet inte begärt svar till annan adress. Kunden kan endast lämna meddelande till institutet via e-post efter särskild överenskommelse med institutet.

Meddelande från kunden ska institutet anses ha fått den bankdag meddelandet kommit fram till nämnda adress. Även i annat fall ska institutet anses ha fått meddelandet från kunden om kunden kan

visa att meddelandet skickats på ett ändamålsenligt sätt. I sådant fall ska institutet anses ha fått meddelandet den bankdag kunden kan visa att institutet borde fått det.

För meddelande avseende reklamation och hävning med anledning av kommissionsuppdrag som konsument lämnat i egenskap av icke professionell kund enligt institutets kategorisering enligt [lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden], gäller att meddelande kan göras gällande om kunden kan visa att det skickats på ett ändamålsenligt sätt, även om det försenats, förvanskats eller inte kommit fram. Kunden ska dock, om denne har anledning att anta att institutet inte fått meddelandet eller att det förvanskats, skicka om meddelandet till institutet.

14. Tillämplig lag

Tolkning och tillämpning av dessa villkor och institutets särskilda riktlinjer för utförande av order samt sammanläggning och fördelning av order ska ske enligt svensk rätt.

INFORMATION TILL KUND

Utförande av order på kunds initiativ

Vid utförande och/eller vidarebefordran av order på kundens initiativ avseende sådana okomplicerade instrument som anges i [9 kap. 25 § lagen (2007:528)] om värdepappersmarknaden kommer institutet regelmässigt inte bedöma om kunden har nödvändiga kunskaper eller erfarenheter för att bedöma om den aktuella tjänsten eller det finansiella instrumentet passar kunden.

Avräkningsnota

När Institutet utfört ett uppdrag lämnar institutet information om utförandet genom avräkningsnota eller motsvarande redovisning.

Om uppdraget utförts genom avtal direkt med institutet anges det på avräkningsnotan eller motsvarande redovisning att uppdraget utförts i egen räkning, genom intern affär eller med institutet som kundens motpart. Om uppdraget utförts genom avtal med en annan kund hos institutet (däribland en juridisk person i Institutets företagsgrupp) anges det på avräkningsnotan eller motsvarande att uppdraget utförts genom inbördes avslut eller intern affär. Vad som sägs i detta stycke gäller dock inte om uppdraget utförts inom ramen för ett handelssystem med anonym handel och i konkurrens. Om institutet efter särskild överenskommelse med kund upprättat avräkningsnota utan att ha köpt eller sålt de finansiella instrumenten för kundens räkning anges detta förhållande på avräkningsnotan exempelvis genom angivande av att Institutet endast medverkar vid utväxling av likvid och finansiella instrument.

Behandling av personuppgifter

Institutet kommer att behandla kundens personuppgifter (såväl av kunden själv lämnade uppgifter som sådana uppgifter som kan komma att inhämtas från annat håll t.ex. via offentliga register) i den utsträckning det krävs för förberedelse och administration samt fullgörande av uppdrag relaterade till avtalet och dessa allmänna villkor samt för fullgörande av institutets rättsliga skyldigheter.

Institutet får behandla kundens personuppgifter för information till kunden om regel/villkorsändringar, finansiella instrument, produkter och tjänster m.m. med anknytning till dessa allmänna villkor.

Personuppgifterna utgör vidare underlag för marknads- och kundanalyser, affärsuppföljning, affärs- och metodutveckling samt riskhantering. Behandling av kundens personuppgifter kan även, om kunden inte har begärt direktreklamspärr, komma att ske hos institutet för ändamål som avser direkt marknadsföring.

Behandling av personuppgifterna kan, inom ramen för gällande sekretessbestämmelser, även ske hos andra bolag i institutets koncern eller samarbetspartners som institutet har avtal med.

Om kunden vill få information om vilka personuppgifter om honom eller henne som behandlats av institutet ska kunden skriftligen begära detta hos institutet.

Kund som vill begära rättelse av felaktig eller ofullständig uppgift kan vända sig till institutet på ovan angiven adress.

Utlämnande av uppgift till annan

Institutet kan, till följd av svensk/utländsk lag, svensk/utländsk myndighets föreskrift eller beslut, mellanstatligt avtal och/eller institutets avtal med svensk/utländsk myndighet, handelsregler eller avtal/villkor för visst värdepapper, vara skyldigt att till annan lämna uppgift om kundens förhållanden på grund av uppdrag relaterat till dessa allmänna villkor. Det åligger kunden att på begäran av institutet lämna den information, inkluderande skriftliga handlingar, som institutet bedömer vara nödvändig för att fullgöra sådan skyldighet.

Institutet kan även komma att lämna ut uppgift om kundens förhållanden på grund av uppdrag relaterat till dessa allmänna villkor till annat institut med vilket institutet ingått avtal och om det av lag, föreskrift, beslut, mellanstatligt avtal eller avtal med myndighet medför skyldighet för sådant institut att lämna ut sådan kunduppgift eller inhämta sådan uppgift från institutet.

Legal entity identifier (lei)

Legal Entity Identifier (LEI) är en global identifieringskod för företag och andra organisationer som har introducerats på G20-ländernas initiativ. Enligt gällande EU-reglering ska juridiska personer ha en LEI kod för att kunna göra en värdepapperstransaktion. Om sådan kod inte finns får institutet inte utföra transaktionen åt kunden.

Banker och värdepappersbolag kommer därför kräva att företag, föreningar, stiftelser samt i en del fall enskilda firmor m.fl. har en LEI för att kunna göra en värdepapperstransaktion.

För att göra derivataffärer har krav på LEI redan införts. För att göra andra värdepappers-transaktioner införs kravet från den 3 januari 2018.

Den kund som behöver skaffa en LEI kan vända sig till någon av de leverantörer som finns på marknaden. Via denna länk hittar du godkända institutioner för det globala LEI-systemet http://www.lei.org/publications/gls/lou_20131003_2.pdf.

En avgift tas ut när man skaffar en LEI. Vid handel i derivat behöver man även betala en årlig förnyelseavgift. Hur hög avgiften är framgår av den prislista som finns hos varje leverantör.

Mer information om kravet på en LEI finns bl.a. på [*Institutets hemsida*] och Finansinspektionens hemsida www.fi.se

INFORMATION TILL KUNDER OM HANDEL MED OPTIONER, TERMINER OCH ANDRA DERIVATINSTRUMENT

Information till kunder – Bilaga 3

Du som kund måste vara införstådd med bl.a. följande:

- att placeringar eller andra positioner i derivatinstrument sker på kundens egen risk
- att Du som kund själv noga måste sätta Dig in i de villkor som gäller för handel med finansiella instrument i allmänhet och i förekommande fall information i prospekt samt övrig information om aktuellt derivatinstrument, dess egenskaper och risker
- att vid handel med finansiella instrument är det viktigt att kontrollera avräkningsnota och annan rapportering avseende Dina innehav och positioner samt omgående reklamera fel
- att det är viktigt att fortlöpande bevaka värdeförändringar på innehav av och positioner i aktuella Instrument
- att Du som kund måste uppfylla säkerhetskrav inom avtalade ramar
- att Du som kund själv måste initiera de åtgärder som erfordras för att minska risken för förluster på egna placeringar eller andra positioner
- att villkoren för handel med derivatinstrument ändras ofta och måste bevakas fortlöpande

1. Allmänt om risker med derivatinstrument

Handel med derivatinstrument är förknippad med särskilda risker, vilka närmare kommer att beskrivas i denna information. Kunden svarar själv för riskerna och måste därför själv hos anlitat värdepappersföretag – eller genom sitt kapitalförvaltande ombud – skaffa sig kännedom om de villkor, i form av allmänna villkor, prospekt eller liknande, som gäller för handel med sådana instrument och om instrumentens egenskaper samt de risker som är förknippade därmed. Kunden måste också fortlöpande bevaka sina placeringar (positioner) i sådana instrument. Information för bevakning (kursuppgifter m m) kan fås t ex via handelsplatsernas hemsidor, i dagstidningar och andra media samt från kundens värdepappersföretag. Kunden bör vidare i eget intresse vara beredd att snabbt vidta åtgärder, om detta skulle visa sig påkallat, exempelvis genom att ställa ytterligare säkerhet eller att avsluta sina placeringar i derivatkontrakt (kvitta ut eller stänga sina positioner).

För ytterligare information om handel med finansiella instrument i allmänhet, olika riskbegrepp och riskresonemang, se även **Information om egenskaper och risker avseende finansiella instrument**.

2. Användningen av derivatinstrument

Derivatinstrument är en form av avtal (kontrakt) där själva avtalet är föremål för handel på kapitalmarknaden. Derivatinstrumentet är knutet till en underliggande egendom eller ett underliggande värde. Denna egendom eller detta värde (i fortsättningen kallat enbart egendom) kan utgöras av ett finansiellt instrument, någon annan tillgång med ekonomiskt värde, t ex valuta eller råvara, eller någon form av värdemätare, t ex ett index. Derivatinstrument kan användas för att skapa ett skydd mot en oönskad prisutveckling på den underliggande egendomen. De kan också användas för att uppnå vinst eller avkastning med en mindre kapitalinsats än vad som krävs för att göra en motsvarande affär direkt i den underliggande egendomen. Derivatinstrument kan också användas för andra syften. Användningen av derivatinstrument bygger på en viss förväntning om hur priset på den underliggande egendomen kommer att utvecklas under en viss tidsperiod. Innan handel påbörjas med derivatinstrument är det således viktigt att kunden för sig själv klargör syftet därmed och vilken prisutveckling på underliggande egendom som kan förväntas samt grundat på detta väljer rätt derivatinstrument eller kombination av sådana instrument.

3. Olika slag av derivatinstrument

Huvudtyperna av derivatinstrument är optioner, terminer och swapavtal.

En **option** är ett avtal som innebär att den ena parten (utfärdaren av ett optionskontrakt) förpliktar sig att köpa eller sälja den underliggande egendomen av eller till den andra parten (innehavaren av kontraktet) till ett på förhand bestämt pris (lösenpriset). Avtalet kan, beroende på slag av option, antingen utnyttjas när som helst under löptiden (amerikansk option) eller endast på slutdagen (europeisk option). Innehavaren betalar en ersättning (premie) till utfärdaren och får en rätt att utnyttja kontraktet men har ingen skyldighet att göra det. Utfärdaren är däremot skyldig att infria kontraktet om innehavaren begär det (löser optionen). Kursen på optioner följer normalt priset på den underliggande egendomen. Risken för den som förvärvar en option är, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, att optionen minskar i värde eller förfaller värdelös på slutdagen. I det senare fallet är den vid förvärvet betalda premien för optionen helt förbrukad. Utfärdaren av en option löper en risk som i vissa fall, om inte riskbegränsande åtgärder vidtas, kan vara obegränsat stor. Kursen på optioner följer normalt kursen på motsvarande underliggande aktier eller index, men med större kurssvängningar än dessa.

En **termin** innebär att parterna ingår ett ömsesidigt bindande avtal med varandra om köp respektive försäljning av den underliggande egendomen till ett på förhand avtalat pris och med leverans eller annan verkställighet, t ex kontantavräkning, av avtalet vid en i avtalet angiven tidpunkt (stängningsdagen). Någon premie betalas inte eftersom båda parter har motsvarande skyldigheter enligt avtalet.

Ett **swapavtal** innebär att parterna överenskommer om att löpande erlägga betalningar till varandra, exempelvis beräknade på fast respektive rörlig ränta (ränteswap), eller att vid en viss utbyta (på engelska: to swap) någon form av egendom med varandra, t ex olika slag av valutor (valutaswap).

Handel förekommer också med vissa köp- och säljoptioner med längre löptider, i Sverige vanligen kallade **warranter**. Warranter kan utnyttjas för att köpa eller sälja underliggande aktier eller i andra fall ge kontanter om kursen på underliggande aktie utvecklas på rätt sätt i förhållande till warrantens lösenpris. Teckningsoptioner (eng. subscription warrants) avseende aktier kan inom en viss tidsperiod utnyttjas för teckning av motsvarande nyutgivna aktier.

Hävstångscertifikat, som ofta kallas enbart certifikat, är ofta en kombination av exempelvis en köp- och en säljoption och är beroende av en underliggande tillgång, exempelvis en aktie, ett index eller en råvara. Ett certifikat har inget nominellt belopp. Hävstångscertifikat skall inte förväxlas med t ex företagscertifikat, vilket är en slags skuldebrev som kan ges ut av företag i samband med att företaget lånar upp pengar på kapitalmarknaden.

En utmärkande egenskap för hävstångscertifikat är att relativt små kursförändringar i underliggande tillgång kan medföra avsevärda förändringar i värdet på innehavarens placering. Dessa förändringar i värdet kan vara till investerarens fördel, men de kan också vara till investerarens nackdel. Innehavare bör vara särskilt uppmärksamma på att hävstångscertifikat kan falla i värde och även förfalla helt utan värde med följd att hela eller delar av det investerade beloppet kan förloras. Motsvarande resonemang kan i många fall gälla även för optioner och warranter.

Derivatinstrumenten kan kombineras på visst sätt för att skapa t ex ett visst skydd mot priset förändring på underliggande egendom, eller för att uppnå ett visst ekonomiskt resultat i förhållande till den förväntade prisutvecklingen på underliggande egendom.

Vid handel i kombinerade produkter är det viktigt att sätta sig in i produktens olika beståndsdelar och hur dessa samverkar. I vissa fall kan beståndsdelarnas samverkan innebära en högre risk än varje beståndsdel för sig. En närmare beskrivning av en viss produkts olika beståndsdelar och på vilket sätt dessa samverkar kan fås bl a från utfärdande emittent eller värdepappersföretaget.

4. Karaktäristiska egenskaper hos derivatinstrument

Man kan beskriva handel med derivatinstrument som handel med eller förflyttning av risker. Den som exempelvis befarar en kursnedgång på marknaden kan köpa säljoptioner som ökar i värde om marknaden faller. För att minska eller slippa risken för kursnedgång betalar köparen en premie, dvs. vad optionen kostar.

Handel med derivat kan i många fall sägas vara mindre lämpligt för nybörjare, eftersom sådan handel kräver särskild sakkunskap. Det är därför viktigt att uppmärksamma följande karaktäristiska egenskaper hos derivatinstrument för den som avser att handla med sådana instrument. Konstruktionen av derivatinstrument gör att prisutvecklingen på den underliggande egendomen får genomslag i kursen eller priset på derivatinstrumentet. Detta prisgenomslag är ofta kraftigare i förhållande till insatsen (erlagd premie) än vad värdeförändringen är på den underliggande egendomen. Prisgenomslaget kallas därför **hävstångseffekt** och kan leda till större vinst på insatt kapital än om placeringen hade gjorts direkt i den underliggande egendomen. Å andra sidan kan hävstångseffekten lika väl medföra större förlust på derivatinstrumenten jämfört med värdeförändringen på den underliggande egendomen, om prisutvecklingen på den underliggande egendomen blir annorlunda än den förväntade. Hävstångseffekten, dvs möjligheten till vinst respektive risken för förlust, varierar beroende på derivatinstrumentets konstruktion och användningssätt. Stora krav ställs därför på bevakningen av prisutvecklingen på derivatinstrumentet och på den underliggande egendomen. Investeraren bör i eget intresse vara beredd att agera snabbt, ofta under dagen, om placering en i derivatinstrument skulle komma att utvecklas i ofördelaktig riktning. Det är också viktigt att i sin riskbedömning beakta att möjligheten att avveckla en position/ett innehav kan försvåras vid en negativ prisutveckling.

Den part som åtar sig en förpliktelse genom att utfärda en standardiserad option eller ingå ett standardiserat terminsavtal är från början tvungen att ställa säkerhet för sitt åtagande. I takt med att priset på den underliggande egendomen med tiden utvecklas uppåt eller nedåt och således värdet på derivatinstrumentet ökar eller minskar, skiftar också kravet på säkerhet. Ytterligare säkerhet i form av en tilläggssäkerhet kan därefter komma att krävas. Hävstångseffekten gör sig således gällande även på säkerhetskravet, som kan förändras snabbt och kraftigt. Om inte kunden ställer tillräcklig säkerhet, har motparten eller värdepappersföretaget i allmänhet förbehållit sig rätten att utan att höra kunden avsluta placeringen (stänga positionen) för att minimera skadan. En kund bör således noga följa prisutvecklingen även med avseende på säkerhetskravet för att undgå en ofrivillig stängning av positionen.

Löptiden för derivatinstrument kan variera från mycket kort tid upp till flera år. Prisförändringarna är ofta störst på instrument med kort löptid. Priset på t ex en innehavd option sjunker i allmänhet allt snabbare mot slutet av löptiden pga. att det s.k. tidsvärdet avtar. Kunden bör således noga bevaka även löptiden på derivatinstrumenten.

5. Standardiserade och icke-standardiserade derivatinstrument

Derivatinstrument handlas i såväl standardiserad som icke standardiserad form.

Handel med standardiserade derivatinstrument sker på reglerade marknader ("derivatbörser") och följer standardiserade avtalsvillkor. På den svenska derivatmarknaden erbjuder t ex OMX Nordiska Börs Stockholm AB (Stockholmsbörsen) och Nordic Growth Market NGM AB (NGM) standardiserad handel och clearing (avveckling av gjorda affärer) i bl.a. optioner och terminer. Standardiserad clearing av derivatinstrument som handlas på annat sätt än genom en derivatbörs förekommer också hos sådana derivatbörser. Handel respektive clearing hos en derivatbörs sker genom ett värdepappersföretaget, som deltar i handeln där.

En del värdepappersföretag tillhandahåller egna former av derivatinstrument för vilka de vanligen ombesörjer såväl handel som affärsavveckling enligt särskilda avtal och villkor som tillhandahålls av institutet. Det är bl.a. sådana derivatinstrument som brukar betecknas som icke-standardiserade (OTC-derivat). Den som önskar handla med denna typ av icke-standardiserade derivatinstrument bör särskilt noga sätta sig in i de särskilda avtalsvillkor som tillämpas.

Handel med utländska standardiserade derivatinstrument följer normalt reglerna och villkoren i det land där börshandeln och clearingen är organiserad. Det är viktigt att notera att dessa utländska regler och villkor inte behöver sammanfalla med de som gäller för svenska förhållanden.

RIKTLINJER FÖR UTFÖRANDE AV ORDER

Information till kund – Bilaga 4

1. Inledning

Dessa riktlinjer beskriver Safe Return Asset Management Nordic AB:s ("SRAMN") principer för utförande av order för kunds räkning. SRAMN kommer, under förutsättning av rådande omständigheter, att vidta de åtgärder som krävs för att ett så bra orderutförande som möjligt uppnås för SRAMN:s kunder. Dessa riktlinjer gäller inte för kund som kategoriseras som jämbördig motpart. För att uppnå bästa möjliga resultat när SRAMN utför eller vidarebefordrar kunders order i finansiella instrument, t ex uppdrag att köpa eller sälja aktier, kommer SRAMN att följa dessa riktlinjer. Mer än en av de metoder som anges i riktlinjerna kan komma att användas på en och samma order. Om kund lämnar en specifik instruktion avseende en viss order (t ex att SRAMN ska utföra ordern på en viss marknadsplats eller på ett särskilt sätt) kommer en sådan instruktion att ha företräde framför dessa riktlinjer. En specifik instruktion kan alltså komma att innebära att SRAMN inte kan vidta de åtgärder som anges i dessa riktlinjer för att uppnå bästa möjliga resultat.

2. Den relativa vikt som tillmäts olika faktorer vid utförande/vidarebefordran av order

För att uppnå bästa möjliga resultat för kunden kommer SRAMN att vidta alla rimliga åtgärder för att ta hänsyn till följande faktorer när order utförs/vidarebefordras; orderns storlek och typ, priset, kostnaderna, snabbhet, sannolikhet för att ordern leder till en transaktion och att transaktionen kan avvecklas, kundens kategori, samt varje annan hänsyn som enligt SRAMN:s bedömning är relevant för en viss order. Normalt kommer SRAMN att tillmäta priset och transaktionskostnader störst betydelse. I vissa fall, t ex vid stora order, order med särskilda villkor, avvikandemarknadsförutsättningar m m, kan SRAMN komma att ta större hänsyn till andra faktorer, som enligt SRAMN:s bedömning kan ha en väsentlig prispåverkan eller påverkan på sannolikheten för att ordern blir utförd eller kan avvecklas.

3. Principer för val av handelsplatser och samarbetsföretag

SRAMN:s uppfattning är att finansiella instrument som handlas på flera reglerade marknader eller andra handelsplatser handlas till bäst pris, med hänsyn taget till transaktionskostnader, på den av handelsplatserna där likviditeten för instrumentet ifråga är bäst. Då SRAMN lägger sina order för kunders räkning via samarbetspart ansluter sig SRAMN till de riktlinjer som respektive samarbetspart använder sig av. SRAMN vidarebefordrar ordern till företag med direkt tillgång till de handelsplatser där affärsavslut sedan sker. Valet av samarbetsföretag sker genom en kontinuerlig utvärdering av företagens i fråga förmåga att erbjuda bra orderutförande. Huvudprincipen hos de samarbetsföretag som SRAMN samarbetar med är att vid valet mellan olika handelsplatser är att de normalt väljer den mest likvida – antingen för utförande av ordern eller för att bestämma referenspris eller motsvarande om orderutförandet sker utanför handelsplatsens tekniska system. En kund kan inte alltid räkna med att få det bästa pris som finns på en specifik marknadsplats vid en viss tidpunkt för en specifik order. SRAMN säkrar att order genomförs i enlighet med dessa riktlinjer där hänsyn tas till olika faktorer, metoder och ordertyper. Handelsplatser väljs därför genom att samarbetsföretaget normalt löpande utvärderar de handelsplatser som ger bäst möjlighet att uppnå bästa resultat i enlighet med dessa riktlinjer.

4. Metoder för orderutförande

För att uppnå bästa möjliga resultat har SRAMN möjlighet att utföra en order genom att använda en eller en kombination av följande metoder för orderutförande:

Direkt på en reglerad marknad eller MTF. Detta kan ske genom att SRAMN utför ordern genom en tredje part. **Utanför en reglerad marknad eller MTF.** Detta kan ske genom att en kundorder matchas mot annan kunds order, att ordern genomförs mot en tredje part, förutsatt att kunden uttryckligen har godkänt att order får utföras utanför reglerad marknad eller MTF.

5. Utförande av order i finansiella instrument som huvudsakligen handlas på en extern handelsplats

Denna sektion är tillämplig på hanteringen av order i sådana instrument som huvudsakligen handlas på en reglerad marknad eller MTF, t ex; aktier, standardiserade derivatinstrument t ex optioner och terminer och sådana fondandelar som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller MTF.

SRAMN kommer normalt att hantera order i dessa instrument genom att; så snart möjligt skicka ordern till den marknadsplats som SRAMN anser möjliggör bästa orderutförande enligt punkt 2 och punkt 3 ovan, eller genomföra ordern genom flera separata transaktioner på marknaden med hänsyn taget till marknadsförutsättningar, likviditet, orderns storlek och karaktär där SRAMN bedömer att en sådan uppdelning är till kundens fördel, eller i de fall instrumentet handlas på en reglerad marknadsplats kommer SRAMN endast att matcha order utanför den reglerade marknadsplatsen i de fall priset är lika bra eller bättre jämfört med den reglerade marknadsplatsens pris när hänsyn tagits till kostnader, snabbhet, sannolikhet för att ordern leder till en transaktion och att transaktionen kan avvecklas, kundens rätt till investerarskydd samt varje annan hänsyn som enligt SRAMN:s bedömning är relevant för en viss order.

6. Handelsplatser som SRAMN huvudsakligen använder för utförande av order

SRAMN har för avsikt att via samarbetsföretag ha möjlighet att delta i handeln på olika reglerade marknader och andra handelsplatser. SRAMN utvärderar regelbundet vilka handelsplatser som används för utförande av order. För att genomföra transaktioner i instrument som handlas på andra handelsplatser än dem där SRAMN deltar i handeln direkt (t ex handelsplatser utanför EU) genomför SRAMN sådana transaktioner genom att vidarebefordra ordern till företag med direkt tillgång till dessa handelsplatser. Valet av sådana samarbetsföretag sker genom en kontinuerlig utvärdering av företagens ifråga förmåga att erbjuda bra orderutförande.

7. Utförande av order avseende fondandelar och andra finansiella instrument som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad eller MTF

SRAMN kommer att utföra order avseende fondandelar och andra finansiella instrument genom att vidarebefordra ordern till den aktuella fondens fondbolag (eller motsvarande) för utförande enligt fondbestämmelserna (eller motsvarande).

8. Orderhantering

SRAMN kommer att utföra kundorder så snart möjligt, effektivt och rättvist. Jämförbara kundorder utförs i den tidsordning de togs emot såvida detta inte omöjliggörs av orderns egenskaper eller rådande marknadsförhållanden, eller om något annat krävs på grund av kundens intressen.

9. Diskretionär portföljförvaltning

När SRAMN tillhandahåller diskretionär portföljförvaltning även utför mottagna order eller beslut att handla kommer detta att ske i enlighet med detta dokument. Vid val av motpart för utförande av sådant affärsuppdrag kommer SRAMN att vidta rimliga åtgärder för att säkerställa att välja den motpart som för slutkunden kommer att ge bästa resultat. För motparter inom EU kommer SRAMN att kontrollera att motparterna har riktlinjer för bästa orderutförande.

10. Störningar i marknaden eller handelssystem

Vid störningar i marknaden eller i SRAMN:s eget system, pga exempelvis avbrott eller bristande tillgänglighet i tekniska system, kan det enligt SRAMN:s bedömning vara omöjligt eller olämpligt att genomföra order på något av de sätt som har angivits i denna policy. SRAMN kommer då att vidta alla rimliga åtgärder för att på annat sätt uppnå bästa möjliga resultat för kunden.

11. Ändringar

SRAMN kommer regelbundet att se över och vid behov genomföra ändringar i dessa riktlinjer. Aktuella riktlinjer kommer att finnas tillgängliga på SRAMN:s kontor.

HANTERING AV INTRESSEKONFLIKTER

Information till kund – Bilaga 5

Safe Return Asset Management Nordic AB ("SRAMN") arbetar löpande med att identifiera och eliminera intressekonflikter genom införande av styrdokument och uppbyggnad av kontrollsystem för att du som kund ska kunna känna dig trygg i dina affärer med oss.

Intressekonflikter

Olika parter på en marknad strävar efter att tillvarata sina egna intressen. Olikheter i behov, mål och intressen är ett viktigt skäl till att marknader finns och fungerar. Intressekonflikter kan uppkomma när någon har flera olika motstående intressen att tillvarata samtidigt. Risken för hur intressekonflikter uppstår påverkas av hur verksamheten är organiserad och hur regler och kontrollsystem är beskaffade. Vidare påverkar värderingar och normer kontrollmiljön och möjligheten att hantera intressekonflikter.

Ett exempel på en potentiell intressekonflikt är att SRAMN:s intäkter är kopplade till courtage och förmedlingsavgifter, där SRAMN:s och bolagets medarbetares intresse att generera courtage och förmedlingsavgifter kan stå i motsatsförhållande mot kundens avsikter.

Lag om värdepappersmarknaden

Lagen om värdepappersmarknaden kräver att ett värdepappersbolag skall vidta alla rimliga åtgärder för att identifiera sådana intressekonflikter som uppstår vid tillhandahållandet av investerings- och sidotjänster samt förhindra att kunders intressen påverkas negativt av uppkomna intressekonflikter.

Åtgärder

En tydlig struktur för ansvarsfördelning och styrning för att undvika intressekonflikter har upprättats inom SRAMN genom upprättande av olika organisatoriska enheter för åtskillnad av affärsfunktioner. SRAMN har identifierat områden där potentiella intressekonflikter kan uppkomma, till exempel i och mellan verksamheterna för investeringsanalys, diskretionär portföljförvaltning och investeringsrådgivning. Åtgärder har vidtagits för att hålla dessa olika verksamheter åtskilda från varandra på ett sådant sätt att informationen inte otillbörligt kan utnyttjas. SRAMN:s styrelse har vidare upprättat styrdokument i form av interna policydokument, riktlinjer, instruktioner och rutinbeskrivningar. Genom dessa instruktioner fastställs kontrollmiljön i organisationen. Dessa instruktioner reglerar förutom den interna organisationen också jävsförhållande omfattande även nära anhöriga. De styrdokument som huvudsakligen berör detta område omfattar etiska riktlinjer, instruktion avseende identifiering och hantering av intressekonflikter samt instruktion avseende anställdas och närståendes värdepappers- och valutaaffärer. Dessa styrdokument lämnas ut till kunden på dennes begäran. Av dessa styrdokument framgår att kundens intresse alltid skall tillvaratas i första hand. För att säkerställa att styrelsens intentioner följs beträffande organisation och styrdokument har det dessutom inrättats oberoende funktioner som utgör styrelsens uppföljnings-, kontroll- och rapporteringsorgan. Dessa funktioner är i huvudsak intern revision, regelansvar och riskkontroll. Vidare utbildas personalen löpande i nämnda styrdokument.

Ytterligare information

Om en intressekonflikt uppstår så att en kunds intressen kan komma att påverkas negativt och SRAMN inte kunnat vidta åtgärder för att undvika denna så ska SRAMN tydligt informera kunden om arten eller källan till intressekonflikten innan SRAMN åtar sig att utföra en investeringstjänst för kundens räkning.

Information om incitament

Från 1 november 2010 har du som kund rätt att få information om de ersättningar som betalas av SRAMN till tredje part eller som SRAMN erhåller av tredje part och som har samband med

värdepapperstjänster som SRAMN utför för dig. Du som kund drabbas inte av någon ytterligare kostnad med anledning av nedanstående.

Samarbetspartners

SRAMN:s provisionsintäkter består av ersättningar för värdepapperstransaktioner för tredje mans räkning och avgifter för förvaltning av värdepapper. Provisioner för värdepappersförmedling intjänas när en viss tjänst utförs och är i allmänhet relaterade till en viss specifikt utförd transaktion.

SRAMN har idag samarbetsavtal med flera värdepappersinstitut. Avtalen innebär att SRAMN kan dela på courtaget med dessa värdepappersinstitut i samband med tjänsterna mottagande och vidarebefordran av order avseende finansiella instrument och utförande av order avseende finansiella instrument.

Courtagedelningen mellan SRAMN och en samarbetspartner kan bero på transaktionens storlek och utgår i sådana fall som en

- fast nivå per transaktion,
- ett belopp som beräknas som en procentandel av det courtage kunden betalat, eller
- en kombination av dessa.

Samarbetsavtalen innebär även att SRAMN kan erhålla förmedlingsprovisioner i samband med förmedling av kapital till tredje part. Ersättning kan bero på avgiftens storlek och utgår i sådana fall som en

- fast nivå per transaktion,
- ett belopp som beräknas som en procentandel av det kunden betalat, eller
- en kombination av dessa.

Vidare kan samarbetsavtalen innebära att SRAMN kan erhålla provisioner direkt från dig som kund i form av avgifter för förvaltning av värdepapper i samband med tjänsterna diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument och investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument. Ersättning kan bero på avgiftens storlek och utgår i sådana fall som

- en engångsersättning,
- en årlig ersättning i form av en procentsats på det förvaltade kapitalet,
- en årlig ersättning beräknad som en del av erlagt courtage, eller
- en kombination av dessa.

Anvisning av kund

För kunder som har anvisats till SRAMN av tredje part kan det innebära att en anvisningsprovision utbetalas till tredje part. Ersättning kan bero på avgiftens storlek och utgår i sådana fall som

- en engångsersättning,
- en årlig ersättning i form av en procentsats på det förvaltade kapitalet,
- en årlig ersättning beräknad som en del av erlagt courtage, eller
- en kombination av dessa.

SRAMN lämnar detaljerad information om priser och avgifter på hemsidan, där också ersättningar från tredje part framgår. Mer detaljerad information om priser, avgifter och ersättningar från tredje part lämnas ut till kunden på dennes begäran.

MiFiD II – Markets in Financial Instruments Directive II Information till kund – Bilaga 6

En ny lagstiftning på värdepappersmarknaden började gälla den 3 januari 2018. Bakgrunden till denna är det nya finansmarknadsdirektivet även kallat MiFiD II. Syftet med direktivet är att skapa ett gemensamt regelverk för värdepappershandeln i Europa.

Kundkategorisering

Enligt lagen om värdepappersmarknaden ska alla kunder som handlar med värdepapper delas in i tre olika kategorier. Syftet med detta är att anpassa kundskyddet efter den enskilde kundens förutsättningar. Privatpersoner och mindre företag betraktas som "icke-professionella". Utöver "icke-professionella" kunder finns det också "professionella" kunder, vilka är större företag, kreditinstitut och andra finansiella institut samt offentliga organ och liknande verksamheter med ett mindre behov av skydd. Den tredje kategorin är s.k. "jämbördiga motparter", vilka har lägst skydd enligt lagen. Dessa är t ex banker, centralbanker och myndigheter.

Som kund i kategorin "icke-professionell" omfattas man av den högsta skydds nivån enligt lagen. Detta innebär att Safe Return Asset Management Nordic AB ("SRAMN") bl.a. kommer att lämna information om finansiella instrument och riskerna med dessa samt kostnader och andra avgifter för handel med dessa. Kunder har möjlighet att ansöka om att få byta kundkategori. En "icke-professionell" kund kan skriftligen begära att få bli behandlad som "professionell". SRAMN måste då göra en bedömning av den enskilde kundens erfarenhet och kunskap i fråga om en viss transaktion eller tjänst och förvissa sig om att kunden kan fatta sina egna investeringsbeslut och förstår de risker som kan vara förknippade med placeringen. Kunden mister då det högre kundskyddet.

Passandeprövning

Vid andra typer av tjänster än rådgivning kommer SRAMN att bedöma om tjänsten är passande för kunden mot bakgrund av kundens kunskaper och erfarenhet. Om kunden på eget initiativ kontakter SRAMN enbart för att mottagande och vidarebefordran av order eller utförande av order i ett s.k. okomplicerat finansiellt instrument (t ex aktier som tagits upp till handel på en reglerad marknad) tillhandahåller SRAMN tjänsten utan att göra en bedömning om tjänsten är passande för kunden.

Lämplighetsbedömning

När SRAMN tillhandahåller investeringsrådgivning kommer SRAMN att bedöma om en tjänst är lämplig för den enskilde kunden innan SRAMN tillhandahåller en investeringstjänst såsom till exempel diskretionär portföljförvaltning eller rekommenderar ett finansiellt instrument. Bedömningen görs mot bakgrund av kundens erfarenhet och kunskap om tjänsten, investeringsmål och finansiella ställning.

Information om SRAMN:s rådgivning

För att uppfylla lagens krav och för att kunna erbjuda individuellt anpassad rådgivning genomför en rådgivare en genomgång av kundens ekonomiska situation där han/hon tillsammans med kunden även går igenom kundens kunskaper och erfarenhet av finansiella placeringar, kundens syfte med placeringarna samt vilken risk kunden är beredd att ta så att SRAMN kan rekommendera kunden de placeringar som är lämpliga i det enskilda fallet. All individuellt anpassad rådgivning sker på grundval av de uppgifter som kunden lämnat om sig själv. Det är därför lämpligt att kunden löpande informerar sin rådgivare om eventuella förändringar som skett. Dokumentationen av genomgången sker genom ett eller flera dokument som kunden får ta del av efter genomförd genomgång.

Riktlinjer för orderutförande

SRAMN har alltid strävat efter att ge våra kunder bästa möjliga resultat på deras order. I och med MiFID har SRAMN skriftligen upprättat "Riktlinjer för orderutförande" även kallad Best X. Vi kommer tillhandahålla "icke-professionella" och "professionella" kunder dessa riktlinjer, vilket kommer att ge våra kunder insikt i hur vi väljer att utföra deras order. När SRAMN utför en kunds order tas hänsyn till följande faktorer:

- priset och tillhörande kostnader
- snabbhet och sannolikhet av både utförande och avveckling
- orderns storlek och typ samt dess påverkan på marknaden
- alla övriga hänsyn som SRAMN anser är relevanta vid utförande av ordern.

Information om intressekonflikter

SRAMN tillhandahåller ett utbud av finansiella tjänster där olika verksamheter ingår. Detta innebär att intressekonflikter kan förekomma. Med intressekonflikter avses intressekonflikter dels mellan SRAMN, inkl ledning, styrelse, personal m.fl. och kunder, dels intressekonflikter mellan olika kunder. Vidare avses intressekonflikter mellan olika verksamheter i företaget. SRAMN har identifierat de områden där potentiella intressekonflikter kan uppkomma. I SRAMN:s riktlinjer för intressekonflikter beskrivs de potentiella intressekonflikter som har identifierats samt hur de ska hanteras och undvikas för att förhindra att kundernas intressen påverkas negativt. De anställda ska alltid i första hand tillvarata Kundens intressen. På kundens begäran tillhandahåller SRAMN närmare uppgifter om riktlinjerna.

I SRAMN:s Riktlinjer för intressekonflikter behandlas även incitament dvs. betalning av eller mottagande av provisionsintäkter och naturaförmåner i samband med tillhandahållande av värdepapperstjänster. SRAMN får betala eller ta emot incitament under vissa förutsättningar. Om incitament betalas till eller tas emot av en tredje part måste avgiften/kommissionen vara utformad för att höja kvaliteten på den för kunden aktuella värdepapperstjänsten samt att det sker i enlighet med kundens intresse. SRAMN skall lämna tillräcklig information om aktuella incitament innan värdepapperstjänsten utförs. Incitament får heller inte betalas ut eller tas emot om det skulle strida mot SRAMN:s skyldighet att i sin verksamhet handla på ett ärligt, rättvist och professionellt sätt.

För mer information

Om du vill ha mer information angående MiFID II och hur det påverkar ditt förhållande SRAMN, vänligen kontakta din rådgivare.